

Hållbarhets rapport

Hållbarhetsrapport 2026
för de offentliga finanserna

Hållbarhetsrapport 2026
för de offentliga finanserna

Konjunkturinstitutet är en statlig myndighet under Finansdepartementet. Vi gör prognoser som används som beslutsunderlag för den ekonomiska politiken i Sverige. Vi analyserar också den ekonomiska utvecklingen samt bedriver tillämpad forskning inom nationalekonomi.

I Konjunkturbarometern publicerar vi varje månad statistik över företagens och hushållens syn på den ekonomiska utvecklingen. Undersökningar liknande Konjunkturbarometern görs i alla EU-länder.

Rapporten **Konjunkturläget** är främst en prognos för svensk och internationell ekonomi, men innehåller också djupare analyser av aktuella makroekonomiska frågor. Konjunkturläget publiceras fyra gånger per år. **The Swedish Economy** är den engelska översättningen av delar av rapporten.

I **Lönebildningsrapporten** analyserar vi de samhällsekonomiska förutsättningarna för lönebildningen.

I **Hållbarhetsrapporten** analyserar vi den långsiktiga hållbarheten i de offentliga finanserna.

Den årliga rapporten **Miljö, ekonomi och politik** är en översyn och analys av miljöpolitiken ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Vi publicerar också resultat av utredningar, uppdrag och forskning i serierna **Specialstudier**, **KI-kommentarer**, **Working paper**, **PM** och som **remissvar**.

Du kan ladda ner samtliga rapporter från vår webbplats, www.konj.se. Den senaste statistiken och prognoserna hittar du under www.konj.se/statistik.

Förord

Enligt Konjunkturinstitutets instruktion (Förordning (2007:759)) ska myndigheten genomföra långsiktiga framskrivningar av de offentliga finanserna och bedöma de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet. Mot bakgrund av uppdraget publicerar Konjunkturinstitutet en rapport om hållbarheten i de offentliga finanserna.

Deltagare i arbetet med årets rapport har varit David Candelöf, Sebastian Escobar-Jansson, Valter Hultén och Elin Ryner. Arbetet har letts av Svante Midander och enhetschef Hanna Ågren.

Stockholm den 4 mars 2026.

Albin Kainelainen
Generaldirektör

Innehåll

Sammanfattning.....	5
Inledning.....	8
Demografiska och makroekonomiska förutsättningar	10
De offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet.....	13
Offentligfinansiella konsekvenser av finansieringsalternativ för försvarsuppbyggnaden.....	18
Finanspolitisk anpassning för att nå balansmålet från 2035 och framåt.....	23
Känslighetsanalys.....	25
Revidering jämfört med föregående rapport.....	31
Referenser	39
Bilaga: Alternativscenarier och fördjupningar i tidigare rapporter	41
Bilaga: Utveckling på lång sikt och i offentlig sektors delsektorer	42

Sammanfattning

Offentligfinansiell hållbarhet bedöms utifrån förenligheten mellan omfattningen av de offentliga utgifterna och dess finansiering på lång sikt. I rapportens basscenario redovisas hur de offentliga finanserna utvecklas i en demografisk framskrivning om dagens skatteregler, ersättningsgrader i transfereringssystemen och personaltätheten i de offentliga tjänsterna förblir oförändrade till och med 2060.

Befolkningsutvecklingen de kommande decennierna kännetecknas av en fortsatt ökning av medellivslängden, samt ett lägre barnafödande och en lägre nettoinvandring än under de senaste decennierna. Ett lägre barnafödande innebär till en början att utgiftskvoten minskar, men en stigande andel äldre i befolkningen leder på sikt till en högre utgiftskvot. Den stigande medellivslängden antas samtidigt åtföljas av att utträdesåldern från arbetsmarknaden stiger, vilket i sig förbättrar de offentliga finanserna.

Den offentliga sektorns finansiella sparande stärks gradvis fram till 2035 och är då tydligt positivt (se diagram 1). Under senare delen av perioden innebär dock växande utgifter för allt fler äldre att sparandet minskar så pass mycket att det finansiella sparandet blir negativt. Konjunkturinstitutets bedömning är att de offentliga finanserna i basscenariot är att betrakta som långsiktigt hållbara, trots att sparandet försvagas efter 2035. Bedömningen baseras på att vare sig den finansiella nettoställningen eller Maastrichtskulden försämrats trendmässigt sammantaget över perioden (se diagram 2).

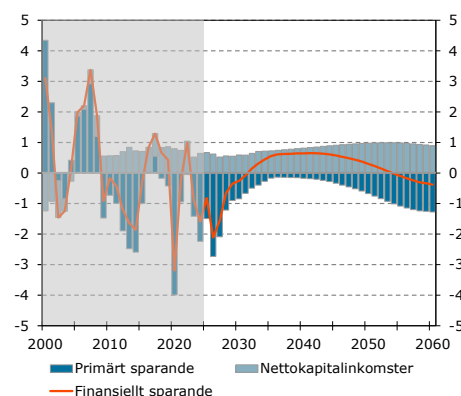
NIVÅN PÅ SPARANDET 2035 VIKTIGT FÖR HÅLLBARHETEN PÅ LÅNG SIKT

I enlighet med målsättningen inom Nato behöver Sverige öka utgifterna för det militära försvaret till minst 3,5 procent av BNP senast 2035. Enligt en blocköverskridande överenskommelse i riksdagen ska denna nivå nås 2030. Nya försvarsutgifter ska delvis finansieras med lån fram till 2035 och därmed medges en tillfällig avvikelse från balansmålet. I rapporten illustreras olika finansieringsalternativ för de högre försvarsutgifterna med tre scenarier för det finansiella sparandet fram till 2035. I scenarierna finansieras de högre utgifterna i olika grad med budgetförstärkande åtgärder. Såväl det finansiella sparandet som nettoställningen och Maastrichtskulden utvecklas därför olika i scenarierna, vilket får konsekvenser för framskrivningarna av hur de offentliga finanserna utvecklas bortom 2035.

I det första finansieringsalternativet antas att det inte genomförs några aktiva budgetförstärkande åtgärder alls. De gradvis ökande försvarsutgifterna kommer då att gröpa ur den förbättring i det finansiella sparandet som uppkommer i basscenariot fram till 2035 (se diagram 3). Även i det här scenariot stärks sparandet till 2035 men blir tydligt negativt under hela framskrivningen. Nettoställningen minskar trendmässigt och gradvis allt

Diagram 1 Finansiellt sparande, Basscenario

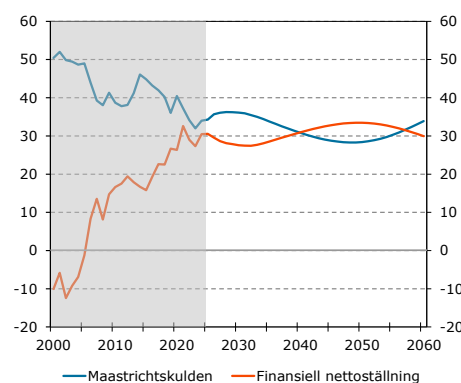
Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 2 Finansiell nettoställning och Maastrichtskulden, Basscenario

Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

snabbare samtidigt som Maastrichtskulden stiger snabbt och når 60 procent som andel av BNP mot slutet av perioden (se diagram 4 och diagram 5).

I det andra finansieringsalternativet antas att det även genomförs aktiva budgetförstärkande åtgärder så att balansmålet nås 2035, i linje med ambitionen i den politiska överenskommelsen om försvarsuppbyggnaden. Sparandet ligger sedan kvar runt noll fram till ca 2045. Nettoställningen minskar dock även i detta fall relativt snabbt under senare delen av perioden och Maastrichtskulden stiger till ca 50 procent av BNP 2060. Denna försvagning är en följd av att den stigande andelen äldre leder till att det finansiella sparandet gradvis blir alltmer negativt efter 2045.

I det tredje finansieringsalternativet är de aktiva budgetförstärkande åtgärderna större och försvarsuppbyggnaden finansieras fullt ut, det vill säga krona-för-krona. Det finansiella sparandet blir då positivt 2035 och är då bara något lägre än i basscenariot. Samtidigt är Maastrichtskulden något högre och nettoställningen något lägre 2035 än i basscenariot (se diagram 4 och diagram 5), men bortom 2035 varierar de i stora drag som i basscenariot.

SLUTSATSER

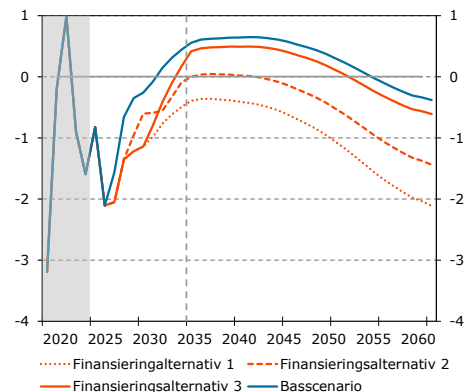
I basscenariot bedöms de offentliga finanserna vara hållbara. Scenarierna med olika finansieringsalternativ för de ökade försvarsutgifterna visar att det finansiella sparande som utgör grunden för den demografiska framskrivningen är avgörande för den offentligfinansiella utvecklingen på lång sikt. Det innebär att nivån på det finansiella sparandet 2035 får stor betydelse för beräkningarna.

Finansieringsalternativet utan aktiva budgetförstärkande åtgärder leder till underskott i sparandet under hela perioden och de offentliga finanserna försvagas snabbt och trendmässigt. Finansieringsalternativet där sparandet når balansmålet 2035 leder också till en trendmässig försämring av de offentliga finanserna, men om finansieringen i stället sker krona-för-krona försämras inte finanserna sammantaget över perioden. Skillnaderna mellan dessa finansieringsalternativ är dock relativt begränsade på medellång sikt och ska ses i ljuset av den betydande osäkerhet som präglar långsiktiga framskrivningar.

Maastrichtskulden och nettoställningen är på ungefär samma nivå 2035 i de båda senare alternativen och det finansiella sparandet är då bara 0,4 procent av BNP lägre i finansieringsalternativet där balansmålet nås 2035. Om till exempel demografin på lång sikt skulle utvecklas lite mer gynnsamt, om utträdesåldern från arbetsmarknaden skulle öka lite mer eller om sysselsättningsgraden skulle stiga ytterligare jämfört med vad som antas i basscenariot, skulle det mycket väl kunna räcka för att även finansieringsalternativet där balansmålet nås 2035 inte skulle leda

Diagram 3 Finansiellt sparande

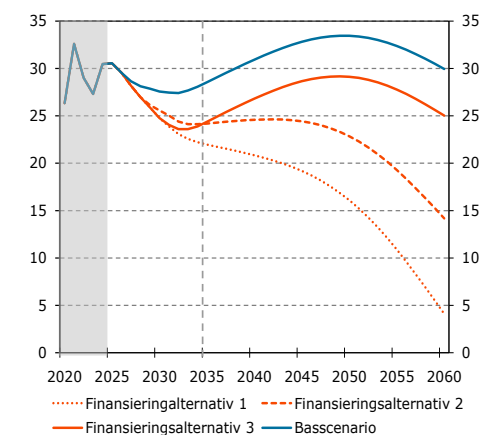
Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 4 Finansiell nettoställning

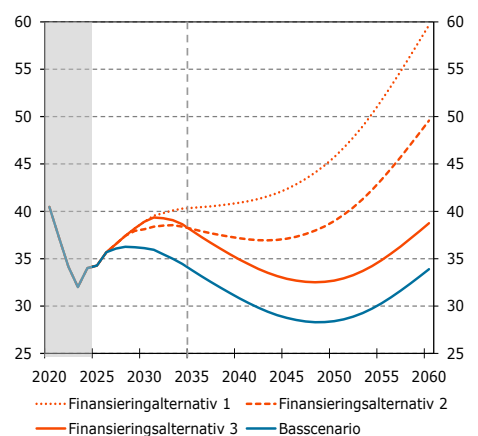
Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 5 Maastrichtskuld

Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

till en försämring av de offentliga finanserna (se kapitlet ”Käns-
lighetsanalys”).

Det bör också poängteras att även om försvarsuppbyggnaden finansieras med aktiva budgetförstärkande åtgärder så att balans-
målet nås 2035, finns det i beräkningarna inget utrymme för till-
kommande ofinansierade åtgärder utöver vad som krävs för att
bibehålla dagens ersättningsgrader och personaltäthet i offentligt
tillhandahållna tjänster under scenarioåren fram till 2060.

Inledning

Konjunkturinstitutet har i uppdrag att bedöma den långsiktiga hållbarheten i de offentliga finanserna.¹ En sådan bedömning påverkas i hög grad av den demografiska utvecklingen med en växande andel äldre. För att fullfölja uppdraget analyseras hur de offentliga finanserna utvecklas på lång sikt under ett antagande om att framtida generationer möter ett välfärdssystem och en finansieringsstruktur som i huvudsak motsvarar dagens.²

Hållbarheten i de offentliga finanserna studeras utifrån utvecklingen av bland annat den offentliga sektorns skuld (se marginalrutan ”Offentligfinansiell hållbarhet”). Grunden i beräkningarna är en demografisk framskrivning från 2026 av de offentliga finanserna där dagens skatteregler, ersättningsgrader i transfereringssystemen och personaltätheten i de offentliga tjänsterna förblir oförändrade över tid.³ Två undantag från oförändrade skatteregler på inkomstsidan är att sänkningarna av livsmedelsmomsen samt arbetsgivaravgifter för unga återställs. Ett undantag på utgiftssidan är aviseringen om Ukrainaramen som fasas ut 2028.

I rapporten analyseras också ett antal alternativa scenarier för finanspolitiken efter 2026. I dessa scenarier antas att försvarsutgifterna successivt ökar för att uppnå de mål som följer av åtagandet inom Natosamarbetet, 3,5 procent av BNP jämfört med 2,6 procent idag. Scenarierna illustrerar tre hypotetiska finansieringsalternativ för utgifterna fram till 2035, där utgifterna finansieras med budgetförstärkande åtgärder i olika grad. Detta ger olika banor för det finansiella sparandet. Analysen visar konsekvenserna av dessa för utvecklingen av den finansiella nettoställningen och Maastrichtskulden i en demografisk framskrivning på lång sikt, motsvarande den som görs för att bedöma dagens offentliga finanser.

Framskrivningarna i rapporten sträcker sig till 2060. Valet av tidshorisont har betydelse för hållbarhetsbedömningen, eftersom demografiska förändringar får genomslag över långa tidperioder. Samtidigt kan en allt för lång tidshorisont uppfattas som mindre relevant för bedömningar av aktuella ekonomisk-politiska avvägningar.

I långsiktiga framskrivningar är osäkerheten i de underliggande antagandena betydande. Detta gäller såväl demografisk utveckling, avkastning och ränta på offentliga tillgångar och skulder, samt ekonomins struktur och funktionssätt. Att skuldens utveckling analyseras på lång sikt innebär också att även mindre

Offentligfinansiell hållbarhet

Det finns inget vedertaget och entydigt sätt att definiera offentligfinansiell hållbarhet. Konjunkturinstitutets analys av hållbarhet baseras på utvecklingen av den offentliga sektorns finansiella nettoställning (finansiella tillgångar minus skulder) och den konsoliderade bruttoskulden, den så kallade Maastrichtskulden. Enligt Konjunkturinstitutet är ett tillräckligt villkor för offentligfinansiell hållbarhet att nettoställningen och Maastrichtskulden inte trendmässigt försämras som andel av BNP under den studerade perioden. En förutsättning är dock att nettoställningen inte bedöms vara för låg eller att Maastrichtskulden bedöms vara för hög i utgångsläget.

En ökande skuld eller försämrad ställning innebär att utgifter fördelas till framtida generationer. Vad som utgör en tillräckligt allvarlig försämring för att förtroendet för de offentliga finanserna ska påverkas och exempelvis riskpremier på svenska statsobligationer börjar öka till den grad att de offentliga finanserna anses ohållbara, går dock inte att säga säkert, utan är en bedömningsfråga. Se vidare i Konjunkturinstitutet (2025a) för en diskussion om definitionen av långsiktig offentligfinansiell hållbarhet.

¹ Motsvarande analyser görs i många länder och av olika internationella institutioner, se exempelvis EU-kommissionen (2025), IMF (2025), De Økonomiske Råd (2025) och Norges finansdepartement (2024).

² Se diskussion i Calmfors (2020). Detta är även standardansatsen vid så kallade generationsräkenskaper, se ESO (1995).

³ Antagandena för utgiftssidan innebär att det tas aktiva finanspolitiska beslut som bibehåller ersättningsgrader och personaltäthet i offentligt tillhandahållna tjänster. Se även Konjunkturinstitutet (2025a).

skillnader i antaganden kan få betydande effekter mot slutet av beräkningsperioden. Detta hänger samman med ränta-på-ränta-effekter: en ökad skuldsättning leder till ökade ränteutgifter, vilket i sin tur ytterligare förstärker skulduppbyggnaden. Det innebär samtidigt att även om exempelvis skulden på lång sikt ökar kraftigt, skulle relativt små justeringar i början av beräkningsperioden kunna leda till en annan utveckling. Sammantaget innebär detta att utvecklingen ska tolkas med försiktighet. Detsamma gäller de slutsatser som kan dras.

Demografiska och makroekonomiska förutsättningar

Den demografiska utvecklingen kännetecknas av en allt högre andel äldre i befolkningen. Trots det ökar sysselsättningsgraden fram till ca 2040. Därefter växlar sysselsättningsstillväxten ner, vilket leder till en svagare utveckling av BNP. Som en konsekvens av lågt barnafödande utvecklas den offentliga konsumtionen svagt i början av den undersökta perioden.

De offentliga finansernas hållbarhet påverkas av hur inkomsterna och utgifterna utvecklas i förhållande till BNP, vilket i beräkningarna till stor del bestäms av den demografiska och makroekonomiska utvecklingen. Den demografiska och makroekonomiska utvecklingen som beskrivs i kapitlet ligger till grund för beräkningarna i rapportens basscenario.⁴

ALLT HÖGRE ANDEL ÄLDRE I BEFOLKNINGEN

Befolkningsutvecklingen de kommande decennierna kännetecknas av en fortsatt ökning av medellivslängden, samt ett lägre barnafödande och en lägre nettoinvandring än under de senaste decennierna (se diagram 6).⁵ Det medför att andelen äldre i befolkningen ökar. För de offentliga finanserna är ålderssammansättningen central, eftersom skattebetalningar och efterfrågan på offentligt finansierade välfärdstjänster varierar över livscykeln. Behovet av utbildning, vård och omsorg är störst bland barn och äldre, medan personer i arbetsför ålder generellt nyttjar sådana tjänster i mindre omfattning. Samtidigt är antalet personer i arbetsför ålder avgörande för utvecklingen av BNP och därmed de skatteinkomster som finansierar välfärdstjänsterna.

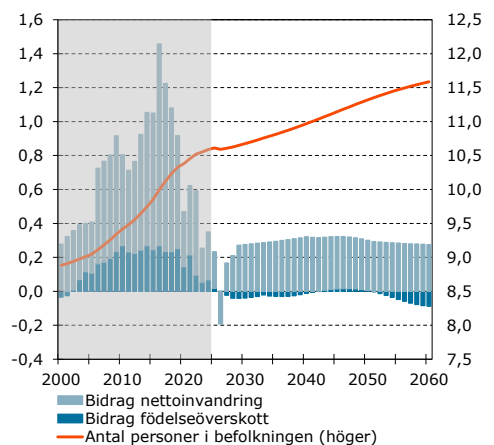
Ett sammanfattande mått på ålderssammansättningen är den demografiska försörjningskvoten som visar antalet barn och äldre i relation till antalet personer i arbetsför ålder (se diagram 7). Trots att andelen äldre i befolkningen ökar och den så kallade äldreförsörjningskvoten stiger, utvecklas den demografiska försörjningskvoten relativt svagt under de kommande 20 åren. Det förklaras av att andelen barn i befolkningen minskar, vilket medför att den så kallade barnförsörjningskvoten minskar fram till ca 2045. Utvecklingen följer av det låga barnafödandet och en trendmässigt minskande andel personer i barnafödande åldrar. Sammantaget ökar den totala försörjningskvoten från 0,77

⁴ Befolkningsutvecklingen bygger på SCB:s framskrivning från april 2025, se SCB (2025). Den makroekonomiska framskrivningen till och med 2035 bygger inledningsvis på prognosen i Konjunkturläget december 2025 och är på lång sikt lik Konjunkturinstitutets långsiktiga scenario för svensk ekonomi, se Konjunkturinstitutet (2024a, 2025b). Den makroekonomiska utvecklingen blir annorlunda i scenarierna med försvarsutbyggnad, vilket inte redovisas i det här kapitlet.

⁵ Se Konjunkturinstitutet (2025c) för en analys av betydelsen för de offentliga finanserna av att befolkningsframskrivningen medför lägre barnafödande och nettoinvandring än tidigare.

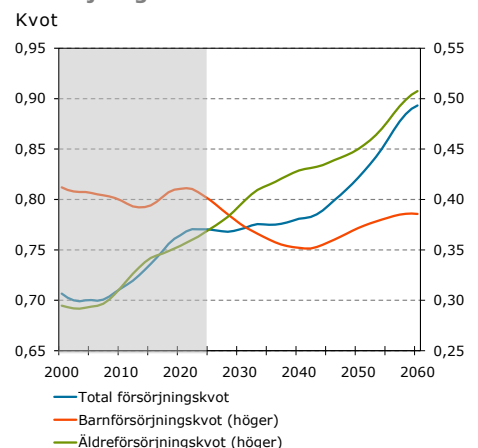
Diagram 6 Befolkning

Procentuell förändring respektive miljoner

Anm. Födelseöverskott avser antal födda personer minus antal avlidna personer årligen. Nettoinvandring är antal invandrade personer minus antal utvandrade personer under ett år. Källa: SCB.

Diagram 7 Demografisk försörjningskvot

Anm. Barn avser antal individer 0–19 år och antal individer 65 år och äldre. Försörjningskvoterna är i förhållande till antalet individer i åldrarna 20–64 år. Total försörjningskvot är summan av barn- och äldreförsörjningskvoten. Källa: SCB.

innevarande år till knappt 0,90 år 2060. Ökningen drivs i huvudsak av den växande andelen äldre i befolkningen.

ANDELEN SYSSELSATTA ÖKAR FRAM TILL 2040

Trots att andelen äldre i befolkningen ökar stiger andelen sysselsatta fram till ca 2040. Utvecklingen återspeglas i den ekonomiska försörjningskvoten (se diagram 8) som visar antalet ej sysselsatta personer (arbetslösa, barn, pensionärer, etc.) i förhållande till antalet sysselsatta. När andelen sysselsatta i befolkningen ökar, minskar den ekonomiska försörjningskvoten. Det innebär att den arbetande befolkningens inkomster ska försörja färre personer utan sysselsättning.

Den ekonomiska försörjningskvoten har minskat de senaste 15 åren. Det beror framför allt på att arbetskraftsdeltagandet ökat bland såväl utrikesfödda som äldre. I framskrivningen fortsätter arbetskraftsdeltagandet att öka till följd av att utträdesåldern antas stiga i takt med att medellivslängden ökar och åldersgränserna i pensionssystemet höjs.⁶ Därtill faller arbetslösheten i närtid när konjunkturen återhämtar sig och på längre sikt i takt med att jämviktsarbetslösheten bedöms minska.⁷ Sammantaget innebär det att den ekonomiska försörjningskvoten fortsätter att sjunka fram till omkring 2040.

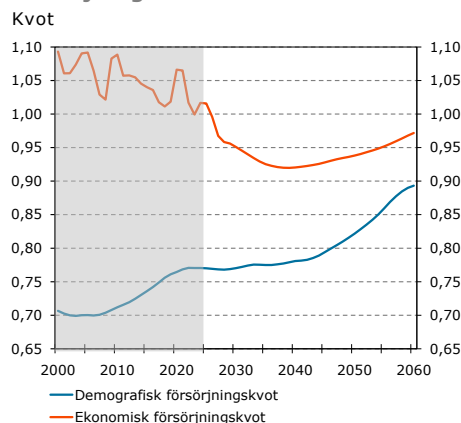
Efter 2040 är utvecklingen på arbetsmarknaden inte längre tillräcklig för att fullt ut motverka effekterna av den stigande andelen äldre i befolkningen. Den ekonomiska försörjningskvoten börjar då stiga. År 2060 är den dock fortfarande lägre än i dag. Det kan jämföras med den demografiska försörjningskvoten, som 2060 ligger betydligt över dagens nivå (se diagram 8).

LÄGRE SYSSELSÄTTNINGSTILLVÄXT EFTER 2040 HÅLLER NERE BNP-TILLVÄXTEN

Under 2026 befinner sig ekonomin i en återhämtningsfas, vilket leder till en relativt stark BNP-tillväxt. Från och med när konjunkturen når balans 2027 bestäms utvecklingen av real BNP av tillväxten i produktivitet, medelarbetstid och sysselsättning. Medelarbetstiden antas vara oförändrad under framskrivningsperioden, medan produktiviteten antas öka i takt med det historiska genomsnittet för perioden 1980–2025, dvs med 1,3 procent per år för ekonomin som helhet.⁸

Sysselsättningstillväxten varierar över perioden, dels till följd av att tillväxten i antalet personer i arbetsför ålder varierar över tid, dels eftersom sysselsättningsgraden skiljer sig åt mellan åldersgrupper. Efter 2040 dämpas sysselsättningstillväxten till

Diagram 8 Demografisk och ekonomisk försörjningskvot

Anm. Ekonomisk försörjningskvot är antalet ej sysselsatta i befolkningen dividerat med antalet sysselsatta.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

⁶ En person som är 65 år 2050 antas ha samma arbetsmarknadsbeteende som dagens 62-åringar. Efter 2050 antas ett något långsammare förändrat beteende, i linje med att ungefär 2/3 av den ökade medellivslängden omsätts i ett senarelagt utträde från arbetsmarknaden. Se vidare Konjunkturinstitutet (2025a) för en beskrivning av antagandet om ökat arbetsmarknadsdeltagande.

⁷ Se Konjunkturinstitutet (2023).

⁸ Produktiviteten i näringslivet antas öka med 1,7 procent per år vilket också är linje med det historiska genomsnittet.

historiskt låga nivåer. Det beror på att befolkningen i arbetsför ålder växer långsammare. Den svagare sysselsättningsutvecklingen bidrar till att real BNP växer med mellan 1,3 och 1,7 procent per år under denna period. Inflationen antas ligga på inflationsmålet, vilket innebär att den nominella BNP-tillväxten uppgår till mellan 3,6 och 4,0 procent per år (se diagram 9).⁹

Produktivitets- och sysselsättningstillväxten är också avgörande för utvecklingen av lönesumman, som utgör en viktig skattebas. Lönesumman bestäms av timlönernas utveckling, vilka för näringslivet och ekonomin som helhet antas följa av produktivitetstillväxten och inflationen.¹⁰ Under dessa antaganden utgör lönesumman en konstant andel av BNP, i beräkningarna ca 40 procent.

OFFENTLIG KONSUMTION UTVECKLAS SVAGT OCH INVESTERINGARNA MINSKAR SOM ANDEL AV BNP

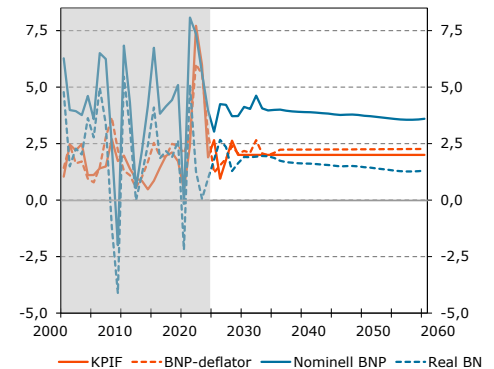
Användningen av BNP påverkar de offentliga inkomsterna eftersom export, konsumtion och investeringar beskattas olika. De fasta bruttoinvesteringarna och nettoexporten minskar något under scenarioåren, medan hushållens konsumtion ökar en del (se diagram 10).

Den offentliga konsumtionen bestäms i framskrivningarna av befolkningens utveckling och sammansättning utifrån antagandet att omfattningen av välfärdstjänster bibehålls. Antagandet innebär att den offentliga konsumtionen växer i takt med BNP fram till ca 2040. I basscenariot antas att försvaret inte byggs ut vidare från nivån 2026 om ca 2,6 procent BNP.

Hushållens konsumtion stiger som andel av BNP fram till 2035, för att därefter växa ungefär i takt med BNP.¹¹ Investeringarna sjunker mot 23 procent av BNP vilket motsvarar den genomsnittliga investeringsandelen i ekonomin sedan 1980.

Diagram 9 BNP och inflation

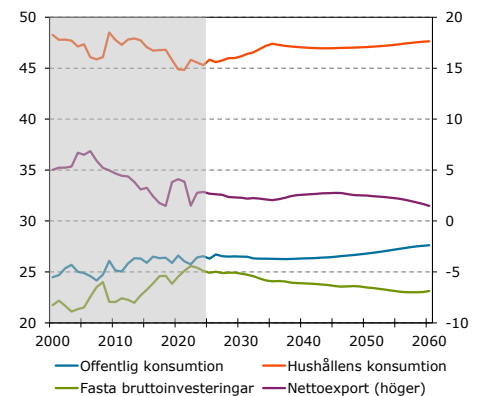
Årlig procentuell förändring

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 10 Försörjningsbalans

Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

⁹ Se Konjunkturinstitutet (2024a) för ytterligare beskrivning av antaganden.

¹⁰ Löneutvecklingen i näringslivet bestäms av produktivitetstillväxten och förädlingsvärdesdeflatoren i näringslivet. Lönerna i offentlig sektor antas öka i samma takt som i näringslivet, vilket innebär konstanta relativlöner mellan näringsliv och offentlig sektor.

¹¹ Eftersom BNP bestäms från utbudssidan beräknas hushållens konsumtion residuellt givet övriga delar av försörjningsbalansen.

De offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet

De offentliga finanserna bedöms vara hållbara fram till 2060. Under den kommande tioårsperioden minskar de offentliga utgifterna när kostnaderna för grund- och förskola sjunker, samtidigt som skatteinkomsterna växer snabbt. På lång sikt ökar utgifterna när andelen äldre i befolkningen stiger medan skatteinkomsterna växer måttligt. Det primära sparandet stärks till 2035. Kapitalinkomster bidrar samtidigt till överskott i det finansiella sparandet. Detta stärker finanserna även när de högre utgifterna på sikt leder till växande primära underskott.

I detta kapitel presenteras rapportens basscenario. Beräkningarna bygger på den demografiska och makroekonomiska utveckling som redovisades i det föregående kapitlet. Där antas att omfattningen av välfärdstjänster bibehålls. Vidare tillkommer att ersättningsgrader i transfereringssystemen är konstanta och att de offentliga inkomsterna följer av skattereglerna för 2026.

DE PRIMÄRA UTGIFTERNA ÖKAR PÅ SIKT NÄR ANDELEN ÄLDRE I BEFOLKNINGEN STIGER

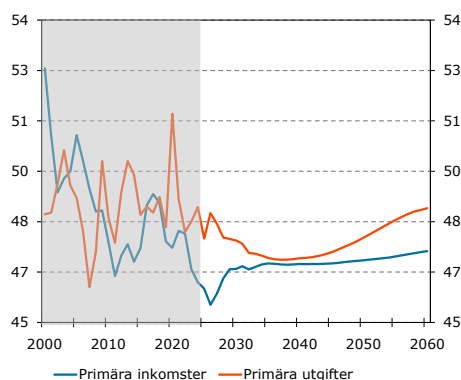
Den offentliga sektorns primära utgifter, som utgörs av konsumtion, investeringar och transfereringar, minskar som andel av BNP fram till 2040 och ökar därefter (se diagram 11).¹² Antagandet om att omfattningen av välfärdstjänster och ersättningsgrader i transfereringssystemen bibehålls innebär att utvecklingen av utgifterna i huvudsak bestäms av hur befolkningens ålderssammansättning förändras. Detta eftersom antalet barn bestämmer behovet av skola och förskola och antalet äldre bestämmer behovet av vård och omsorg (se föregående kapitel).

Den största delen av de primära utgifterna utgörs av den offentliga konsumtionen, som uttryckt som andel av BNP minskar från dagens nivå fram till 2037 (se diagram 12). Det förklaras framför allt av att det lägre barnafödandet innebär att kostnaden för grundskola och förskola minskar som andel av BNP (se diagram 13). På längre sikt ökar konsumtionen som andel av BNP betydligt när den demografiska utvecklingen medför en allt äldre befolkning med ökande behov av vård och omsorg. Att hälsan i befolkningen antas förbättras i takt med att medellivslängden stiger har samtidigt en dämpande effekt.

Statens investeringar utvecklas i linje med BNP, bortsett från i framskrivningens början då de ökar något snabbare till följd av

Diagram 11 Primära inkomster och utgifter

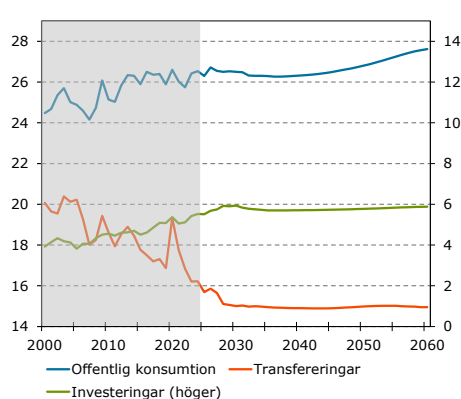
Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 12 Offentliga utgifter

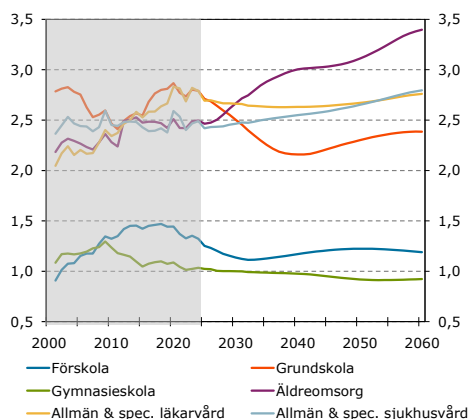
Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 13 Kostnad för utvalda konsumtionsändamål

Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

¹² Den offentliga sektorns inkomster och utgifter kan delas upp i primära inkomster och utgifter som kommer från kärnverksamheten och kapitalinkomster och -utgifter som följer av de finansiella tillgångarna och skulderna.

högre försvarsutgifter i statens budget.¹³ Kommunsektorns investeringar varierar med det demografiska behovet av skolor och vårdinrättningar. Det lägre barnafödandet medför minskade investeringar i kommunsektorn som andel av BNP fram till 2035. Efter 2035 ökar i stället investeringarnas andel något snabbare än BNP till följd av en ökande andel äldre i befolkningen. Sammantaget blir de offentliga investeringarna något högre som andel av BNP än i utgångsläget (se diagram 12).

Transfereringarna, som till stor del påverkas av utbetalningarna från ålderspensionssystemet och statens transfereringar till hushållen, minskar som andel av BNP fram till ca 2030 (se diagram 12). Det beror initialt på att kapitaltransfereringar till utlandet minskar betydligt när den så kallade Ukrainaramen upphör.¹⁴ Därefter minskar transfereringarna ytterligare något när den stigande medellivslängden och reglerna inom inkomstpensionssystemet gör att fler äldre väljer att skjuta upp uttaget av inkomstpension. Dessutom leder det låga barnafödandet till att utbetalningarna av föräldrapenning och barnbidrag minskar som andel av BNP. På längre sikt utvecklas transfereringarna i linje med BNP. En större andel äldre medför ökade utbetalningar av exempelvis garantipension och bostadstillägg, samtidigt som utbetalningar av inkomstpension ökar till följd av en så kallad gas i inkomstpensionssystemet.¹⁵ I framskrivningen innebär gasen att utbetalningarna justeras så att det finansiella sparandet i ålderspensionssystemet från och med 2030 motsvarar 0,7 procent av BNP och successivt stiger till 1 procent av BNP från 2040. Detta bedöms motsvara ett så kallat balanstal i inkomstpensionssystemet som långsiktigt stabiliseras på en nivå kring 1,15 (se även marginalrutan "Balanstalet beskriver relationen mellan pensionssystemets tillgångar och skulder").

Balanstalet beskriver relationen mellan pensionssystemets tillgångar och skulder

Ålderspensionssystemets finansiella sparande och finansiella nettoställning bokförs i nationalräkenskaperna, medan balanstalet bygger på ålderspensionssystemets balansräkning. Det är inte uppenbart vad en mekanism för gas eller broms baserad på balanstalet implicerar för finansiellt sparande i ålderspensionssystemet.

På balansräkningen består pensionssystemets tillgångar dels av ett mått på framtida avgiftsinkomster till pensionssystemet (den så kallade avgiftstillgången), dels av tillgångarna i AP-fonderna (den så kallade buffertfonden). Skulderna utgörs av summan av pensionsspararnas och befintliga pensionärs intjänade pensionsrätter (pensionsskulden). Av tillgångarna är det endast buffertfonden som utgör faktiska tillgångar och som finns bokförda i nationalräkenskaperna som ålderspensionssystemets finansiella nettoställning. Avgiftstillgången och pensionsskulden finns bara på ålderspensionssystemets balansräkning och är därtill svåra att beräkna utan omfattande dataunderlag på individnivå.

SKATTEINKOMSTERNÄ VÄXER MÅTTLIGT PÅ SIKT

De primära inkomsterna utgörs framför allt av skatteinkomsterna. Skattekvoten, som visar skatter och avgifter i förhållande till BNP, ökar snabbt initialt och växer mer måttligt på sikt (se diagram 14 och diagram 11). Som tidigare beskrivits antas skattesatserna vara oförändrade på dagens nivå. Basen i framskrivningarna är de beslutade skattereglerna i budgetpropositionen för 2026 och de beslutade kommunalskattesatserna för 2026.¹⁶ Det innebär att utvecklingen av skattekvoten framför allt blir en

¹³ Att investeringarna ökar snabbt fram till 2030 beror på att försvarsutgifter som belastat statens budget i utgångsläget antas bokföras i nationalräkenskaperna först med viss fördröjning (se fördjupningsrutan "Redovisningen av försvarsutgifterna skiljer sig mellan nationalräkenskaperna och statens budget" i Konjunkturinstitutet 2025d).

¹⁴ Ukrainaramen gäller i dagsläget till och med 2027. Se även kapitlet "Revidering jämfört med föregående rapport".

¹⁵ Gasen är ett beräkningstekniskt antagande eftersom den än så länge inte finns med i regelverket för ålderspensionen. Pensionsgruppen i riksdagen har dock föreslagit en gas där utdelningar sker när balanstalet överstiger 1,15. Se även kapitlen "Känslyghetsanalys" och "Revidering jämfört med föregående rapport".

¹⁶ Med undantag för sänkningen av moms på livsmedel och arbetsgivaravgifter för unga som motiverats som temporära utifrån konjunkturläget.

konsekvens av hur skattebaserna utvecklas i förhållande till BNP. Skattebasernas utveckling bestäms huvudsakligen av försörjningsbalansens sammansättning och utvecklingen på arbetsmarknaden (se vidare kapitlet ”Demografiska och makroekonomiska förutsättningar”). Hushållens konsumtion, som beskattas mer än andra användningsposter i försörjningsbalansen, utvecklas relativt starkt fram till 2035 och denna skattebas ökar därmed relativt snabbt som andel av BNP fram till dess (se diagram 15). Därefter växer denna skattebas något långsammare än BNP fram till mitten på 2040-talet, medan de beskattningsbara transfereringarna ökar snabbare än BNP från 2030 och framåt. Det är framför allt inkomstpensionsutbetalningarna som ökar till följd av att gasen aktiveras. Lönesumman utvecklas i stora drag i linje med BNP under scenariot.

De stigande skattebaserna för hushållens konsumtion och lönesumman i närtid, samt antagandet att de temporära sänkningarna av moms på livsmedel och arbetsgivaravgifter för unga återställs, gör att skattekvoten stiger med 1,2 procent av BNP från 2026 till 2030 (se diagram 14). Därefter stiger den mer måttligt och ökar med ytterligare ca 0,3 procentenheter till 2060.

NETTOKAPITALINKOMSTERNAS KOMPENSERAR FÖR VÄXANDE PRIMÄRA UNDERSKOTT

Utvecklingen av de primära utgifterna och inkomsterna innebär att den offentliga sektorns primära sparande stärks från 2026 fram till 2035 (se diagram 16). Därefter blir de primära underskotten större när utgifterna stiger i takt med den ökande andelen äldre i befolkningen samtidigt som de primära inkomsterna växer måttligt från 2030.

Det finansiella sparandet, som inkluderar kapitalinkomster och -utgifter, utvecklas starkare än det primära sparandet. Det finansiella sparandet stärks av att bidraget från nettokapitalinkomsterna är positivt, vilket följer av de starka offentliga finanserna i utgångsläget med en finansiell nettoförmögenhet.¹⁷ De implicita räntorna på de offentliga tillgångarna och skulderna (kapitalinkomster och -utgifter i relation till tillgångar respektive skulder) antas öka i takt med det allmänna ränteläget och när sina långsiktiga jämviktsnivåer 2055 (se kapitlet ”Känslighetsanalys” för utveckling med alternativa antaganden om jämviktsnivåer). Detta ger högre avkastning på tillgångarna, vilket delvis motverkas av att även ränteutgifter på skulderna blir högre.

Nettokapitalinkomsterna bidrar positivt till det finansiella sparandet under hela framskrivningen (se diagram 16). Efter 2031 uppstår ett överskott i det finansiella sparandet som kvarstår till 2053, vilket tillsammans med de högre impliciträntorna gör att bidraget från nettokapitalinkomsterna ökar fram till dess. I slutet av framskrivningen leder de växande primära

Diagram 14 Skattekvot

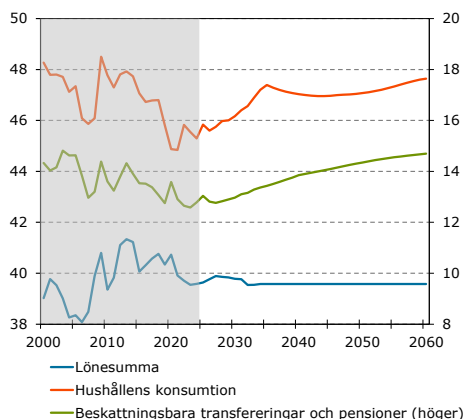
Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 15 Skattebaser

Procent av BNP

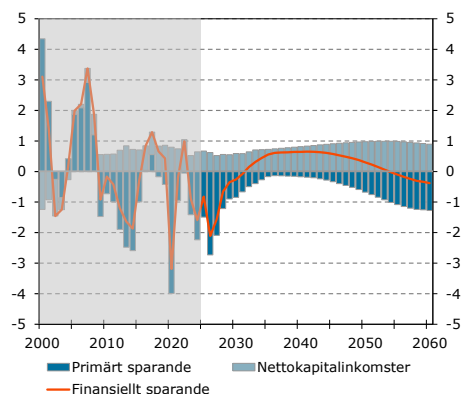

Anm. Beskattningsbara transfereringar och pensioner avser sjuk- och aktivitetsersättning, sjukpenning, föräldrapenning och arbetslöshetsersättning samt inkomst-, premie- och tjänstepension.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 16 Finansiellt sparande

Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

¹⁷ Nettokapitalinkomsterna består på inkomstsidan främst av utdelningar och ränteinkomster i ålderspensionssystemet och utdelningar från de statliga bolagen, medan utgifterna rör räntebetalningar på statens och kommunsektorns skulder.

underskotten i kombination med att nettokapitalinkomsterna bidrar mindre till att det finansiella sparandet blir negativt.

DEN FINANSIELLA NETTOSTÄLLNINGEN OCH MAASTRICHTSKULDEN HAMNAR PÅ SAMMA NIVÅ SOM I UTGÅNGSLÄGET

Utvecklingen av finansiella tillgångar och skulder i offentlig sektor beror på i vilken delsektor över- eller underskott uppstår, eftersom fördelningen av tillgångar och skulder skiljer sig åt.¹⁸

I framskrivningen drivs utvecklingen av sparandet i staten.

Kommunsektorns sparande som andel av BNP antas vara konstant och utgiftsförändringar finansieras genom statsbidrag och syns därmed i statens sparande, vilket påverkar den offentliga skuldutvecklingen. I ålderspensionssystemet växer sparandet och är positivt under hela framskrivningen, vilket påverkar tillgångarna.

Underskotten i offentlig sektors primära sparande bidrar negativt till utvecklingen av den finansiella nettoställningen (se diagram 17). Den så kallade ränte-tillväxtdifferensen, det vill säga skillnaden mellan impliciträntan på nettoställningen och BNP-tillväxten, är negativ och bidrar ytterligare till försvagningen av nettoställningen som andel av BNP (se marginalrutan "Ränte-tillväxtdifferensen"). Tillgångarna i offentlig sektor ökar dock i värde eftersom värdet på aktier och fonder stiger. Värdeförändringarna antas bidra positivt till nettoställningens utveckling under hela framskrivningen, om än inte i lika stor utsträckning som de gjort historiskt (se diagram 17).

Sammantaget minskar den finansiella nettoställningen som andel av BNP fram till att det finansiella sparandet växlar om till överskott framåt 2035 (se diagram 18). Därefter växer nettoställningen fram till 2050. Kostnadstrycket som följer av den äldre befolkningen leder i slutet av framskrivningen till nya underskott och att nettoställningen försvagas.

Maastrichtskuldens utveckling speglar nettoställningen och de initiala underskotten leder till att Maastrichtskulden ökar som andel av BNP fram till 2030 (se diagram 18).¹⁹ Därefter bidrar överskotten till att skuldkvoten minskar fram till 2050. I slutet av framskrivningen uppgår Maastrichtskulden till ca 34 procent av BNP, vilket är ungefär samma nivå som i utgångsläget och fortsatt inom intervallet för skuldankaret i det finanspolitiska ramverket (35 procent av BNP +/- 5 procentenheter).

Att statens sparande varierar i framskrivningen medan kommunsektorns sparande antas vara konstant som andel av BNP medför att det är utvecklingen i staten som förklarar utvecklingen av den totala Maastrichtskulden som andel av BNP,

¹⁸ Se Konjunkturinstitutet (2025a) och fördjupningsrutan "Den offentligfinansiella utvecklingen i staten, kommunsektorn och ålderspensionssystemet" i Konjunkturinstitutet (2025c). Se även bilaga "Utveckling på lång sikt och i offentlig sektors delsektorer".

¹⁹ Beräkningstekniskt påverkar sparandet i staten och kommunsektorn skulden medan sparandet i ålderspensionssystemet påverkar tillgångarna, se Konjunkturinstitutet (2025a).

Ränte-tillväxtdifferensen

Den finansiella nettoställningen kan öka eller minska över tid även om det primära sparandet är noll, beroende på ränteläget och den ekonomiska tillväxten. Förhållandet mellan räntan och tillväxten fångas av den så kallade ränte-tillväxtdifferensen.

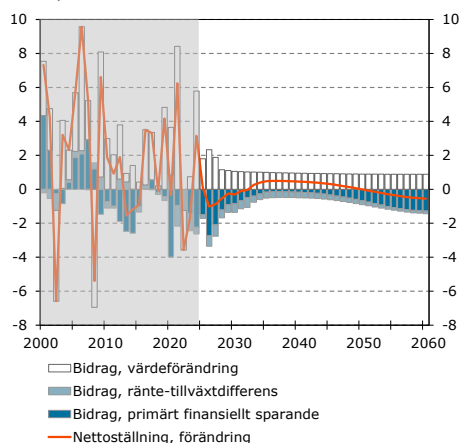
Ränteläget påverkar konsekvenserna av primära över- eller underskott i de offentliga finanserna. En hög ränta förstärker exempelvis effekten av underskott, vilket leder till en högre bruttoskuld och högre ränteutgifter, som i sin tur bidrar till ytterligare underskott, som leder till ännu högre skuld, och så vidare. Motsvarade gäller på tillgångssidan.

Den offentliga sektorns skulder och tillgångar sätts samtidigt i relation till ekonomins storlek. Den nominella BNP-tillväxten har därför betydelse eftersom en hög tillväxt minskar både skuldkvoten och tillgångskvoten.

Om tillväxten är högre än räntan är ränte-tillväxtdifferensen negativ. Om den offentliga sektorn har en negativ nettoställning medför det att skuldkvoten minskar av sig själv över tid. Är nettoställningen i stället positiv bidrar en negativ ränte-tillväxtdifferens till att nettoförmögenheten minskar som andel av BNP, vilket är fallet för Sverige.

Diagram 17 Bidrag till nettoställningens utveckling

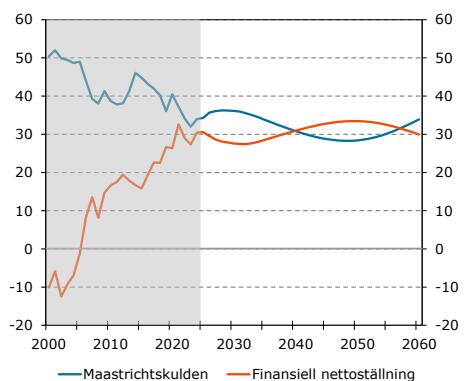
Bidrag respektive förändring av nettoställningen som procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 18 Finansiell nettoställning och Maastrichtskulden

Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

medan skuldkvoten i kommunsektorn utvecklas relativt stabilt (se diagram 19). Maastrichtskulden i staten minskar från 2030 fram till 2050. Under 2050-talet understiger statens skuldkvot därför kommunsektorns något, men i slutet av framskrivningen ökar Maastrichtskulden i staten på nytt.

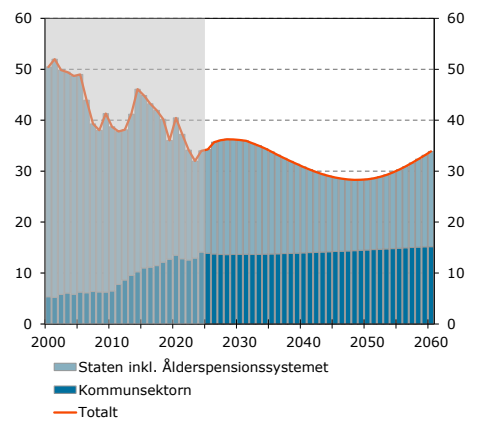
LÅNGSIKTIGT HÅLLBARA OFFENTLIGA FINANSER

Konjunkturinstitutets analys av den offentligfinansiella hållbarheten baseras på utvecklingen av den offentliga sektorns finansiella nettoställning och Maastrichtskulden (se rapportens inledning).²⁰ Analysen är känslig för de centrala beräkningsantaganden som görs (se kapitlet ”Känslighetsanalys”). Slutsatserna kan därtill ändras om det görs andra antaganden som påverkar utgångsläget för den demografiska framskrivningen, till exempel vad gäller sänkningen av livsmedelsmomsen.

Framskrivningen av den offentliga sektorns inkomster och utgifter innebär att nettoställningen stärks trendmässigt från 2030-talet till 2050, varefter den minskar som andel av BNP (se diagram 18). I slutet av perioden uppgår den till ca 30 procent av BNP, vilket är samma nivå som i utgångsläget. Maastrichtskulden minskar från ca 36 procent av BNP 2026 till ca 34 procent av BNP 2060. Utifrån denna utveckling bedöms de offentliga finanserna sammantaget vara långsiktigt hållbara.

Diagram 19 Maastrichtskulden och dess delar

Procent av BNP

Anm. Ålderspensionssystemets del av Maastrichtskulden har tidigare varit negativ och är nu nära noll.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

²⁰ Det är den *finansiella* nettoställningen som analyseras, dvs. utan realkapital. Det är värt att beakta att en hållbarhetsbedömning baserad på den finansiella nettoställningen blir konservativ om en del av den offentliga reala kapitalstocken kan säljas.

Offentligfinansiella konsekvenser av finansieringsalternativ för försvarsuppbyggnaden

I rapportens basscenario analyseras en demografisk framskrivning från 2026 baserat på dagens offentliga finanser. I detta kapitel presenteras scenarier för det finansiella sparandet fram till 2035 och konsekvenserna för de offentliga finanserna därefter. I samtliga scenarier antas att försvarsutgifterna ökar från dagens nivå till 3,5 procent av BNP 2030 i enlighet med riksdagspartiernas överenskommelse. Scenarierna innebär olika banor för det finansiella sparandet fram till 2035, vilket leder till olika offentligfinansiella utgångspunkter i den demografiska framskrivningen därefter. Analysen visar att även om skuldens storlek 2035 påverkar, har nivån på sparandet i utgångsläget 2035 större betydelse för de offentliga finanserna på lång sikt. Ett sparande i balans i utgångsläget för den demografiska framskrivningen leder på sikt till en försämring av de offentliga finanserna. Med ett något högre sparande, 0,4 procent av BNP, försämrans däremot inte finanserna i beräkningarna, allt annat lika.

I enlighet med målsättningen inom Nato behöver Sverige öka utgifterna för det militära försvaret till minst 3,5 procent av BNP senast 2035. Enligt en blocköverskridande överenskommelse i riksdagen ska denna nivå nås 2030.²¹ Nya försvarsutgifter ska delvis finansieras med lån fram till 2035 och därmed medges en tillfällig avvikelse från balansmålet (se marginalrutan "Det finanspolitiska ramverket"). Enligt överenskommelsen får upp till 300 miljarder kronor i ökade försvarsutgifter lånefinansieras och försvarsutgifterna ska vara fullt ut finansierade inom ramen för balansmålet från 2035.²² I detta kapitel analyseras betydelsen av olika finansieringsalternativ för försvarsuppbyggnaden för den långsiktiga utvecklingen av de offentliga finanserna.

I beräkningarna varierar i vilken grad de ökade försvarsutgifterna finansieras med budgetförstärkande åtgärder efter 2028, vilket påverkar utvecklingen för det finansiella sparandet i de olika scenarierna (se diagram 20). Det är det finansiella sparandets avvikelse från balansmålet, och återgången till 2035, snarare än vilka specifika utgifter och efterföljande budgetförstärkande åtgärder som åstadkommer banan som har betydelse i beräkningarna. Nivån på det finansiella sparandet 2035 i de olika scenarierna får stor betydelse för de offentliga finanserna på lång sikt i beräkningsframskrivningarna.

Det finanspolitiska ramverket

Det finanspolitiska ramverket bygger på fyra budgetpolitiska mål. Vissa delar av ramverket regleras i lag, medan andra är ett resultat av praxis som utvecklats sedan 1990-talskrisen.

Målet för det finansiella sparandet i offentlig sektor är att sparandet i genomsnitt ska vara 1/3 procent av BNP över en konjunkturcykel. År 2027 ersätts detta *överskottsmål* med ett *balansmål*, det vill säga att sparandet i genomsnitt i stället ska vara 0 procent av BNP över en konjunkturcykel.

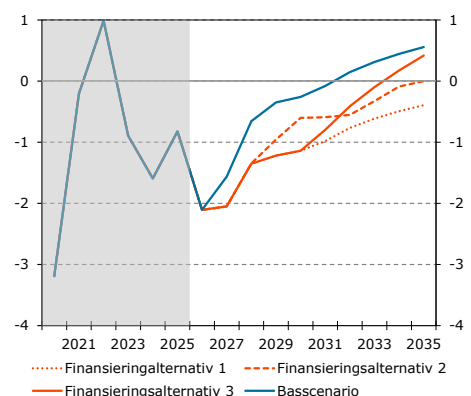
Därtill finns ett **skuldankare** för Maastrichtskulden med ett riktvärde på 35 procent av BNP. Om skulden avviker från skuldankaret med mer än 5 procent av BNP ska regeringen lämna en särskild skrivelse till riksdagen.

Därutöver ska riksdagen efter förslag från regeringen besluta om ett **utgiftstak** för staten och ålderspensionssystemet för de kommande tre åren. Genom detta beslut blir det tydligt vilka ramar som finns för utgifterna vilket ska underlätta att nå saldomålet.

Slutligen innebär **balanskravet** att kommuner och regioner ska upprätta budgetar så att utgifterna inte överstiger inkomsterna. Balanskravet anger den lägsta godtagbara resultatnivån. Kommuner och regioner ska även ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet.

Diagram 20 Finansiellt sparande

Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

²¹ Se Regeringen (2025).

²² Samt 145 miljarder i militärt stöd till Ukraina fram till 2027.

FINANSIERINGSLTERNATIV 1: UTAN AKTIVA BUDGETFÖRSTÄRKANDE ÅTGÄRDER

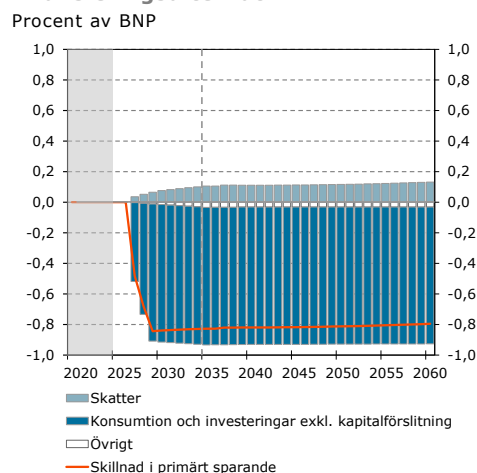
I basscenariot förstärks sparandet successivt fram till 2035 (se föregående kapitel och diagram 20). Här antas att denna underliggande förstärkning av sparandet används för att finansiera utgiftsökningen som följer av försvarsuppbyggnaden, men att det inte tillkommer några aktivt beslutade budgetförstärkande åtgärder. Framskrivningen visar således utvecklingen av de offentliga finanserna om utgiftsökningen inte möts av motsvarande skattehöjningar eller utgiftsminskningar i andra ändamål. Eftersom den underliggande förstärkningen av sparandet är mindre än utgiftsökningen som försvarsuppbyggnaden medför innebär det att en del av de ökade försvarsutgifterna fortsatt är lånefinansierade 2035.

De högre försvarsutgifterna syns i att den offentliga konsumtionen och investeringarna ökar relativt basscenariot från 2027 och är ca 0,9 procent av BNP högre från och med 2030, vilket har en negativ effekt på det primära sparandet (se diagram 21). Trots avsaknaden av aktiv finansiering blir skatteinkomsterna något högre än i basscenariot, motsvarande ca 0,1 procent av BNP. Det beror på att förändringar i försörjningsbalansen sammansättning ger upphov till en liten positiv effekt på statens skatteinkomster (se rutan "Olika BNP-sammansättning i alternativscenarierna").²³ Eftersom utgiftsökningen är betydligt större än effekten på inkomsterna blir de primära underskotten sammanlagt ca 0,8 procent av BNP större än i basscenariot (se diagram 21).

FINANSIERINGSLTERNATIV 2: AKTIVA BUDGET- FÖRSTÄRKANDE ÅTGÄRDER UTÖVER UNDERLIGGANDE SPARANDEUTVECKLING

I det här scenariot finansieras försvarsuppbyggnaden fullt ut, dels av den underliggande förstärkning av sparandet, dels genom ytterligare budgetförstärkande åtgärder. Detta sker genom att det finansiella sparandet successivt anpassas mot balansmålet, vilket nås 2035. Sparandet tillåts vara lägre än balans under perioden fram till 2035 eftersom försvarsuppbyggnaden delvis lånefinansieras i enlighet med överenskommelsen i riksdagen.²⁴ De budgetförstärkande åtgärderna motsvaras beräkningstekniskt av en

Diagram 21 Skillnad i primärt sparande jämfört med basscenariot, finansieringsalternativ 1

Anm. Kapitalförslitning i offentlig sektor återfinns på både inkomst- och utgiftssidan men påverkar inte sparandet.

Källa: Konjunkturinstitutet.

²³ Skillnaden i skatterna blir också något större på sikt. Det beror på att den högre statliga konsumtionen och investeringarna får små följdeffekter i andra sektorer som i förlängningen gör statens skatteinkomster lite högre.

²⁴ Banan för det finansiella sparandet följer samma utveckling som i Konjunkturinstitutet (2025b), där detta också beaktats.

klumpsummeskatt på hushållen som varje år motsvarar den förstärkning av sparandet som krävs för att nå balansmålet.²⁵

Det primära sparandet i förhållande till basscenariot påverkas dels av att konsumtionen och investeringarna är ca 0,9 procent högre som andel av BNP från och med 2030, dels av att de beräkningstekniska skattehöjningarna när sparandet anpassas till balansmålet (se diagram 22). Eftersom det utrymme som uppstår till följd av den underliggande sparandeutvecklingen fram till 2035 tas i anspråk (vilket inte sker i basscenariot) blir det primära sparandet ca 0,5 procent av BNP lägre än i basscenariot 2035 och därefter. Fram till 2035 varierar effekten på det primära sparandet beroende på hur den successiva anpassningen till balansmålet ser ut.²⁶

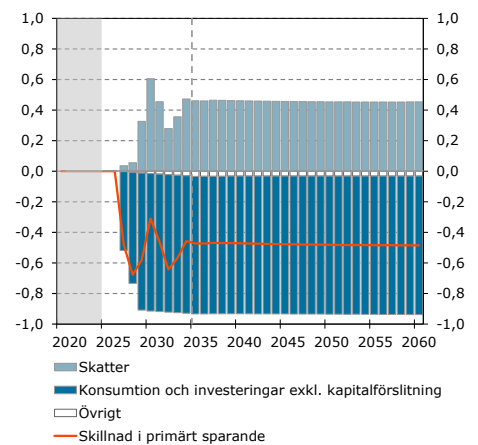
FINANSIERINGSALTERNATIV 3: AKTIVA BUDGETFÖRSTÄRKANDE ÅTGÄRDER KRONA-FÖR-KRONA – UNDERLIGGANDE SPARANDEUTVECKLING ANVÄNDS INTE

I ett sista alternativ antas att försvarsuppbyggnaden på sikt finansieras fullt ut med lika stora budgetförstärkande åtgärder, vilket ibland kallats ”krona-för-krona”. De budgetförstärkande åtgärderna införs och ökar successivt från 2031 till 2035 och motsvarar då 0,9 procent av BNP. Det antas liksom i basscenariot att det utrymme som i beräkningarna uppstår fram till 2035 inte används för budgetförsvagande åtgärder. Scenariot innebär att skulden och den finansiella nettoställningen är så gott som densamma 2035 som i finansieringsalternativ 2, trots att banan för det finansiella sparandet är annorlunda.

Jämfört med basscenariot är det primära sparandet svagare fram till 2035 (se diagram 23). Det beror på att den beräkningstekniska skattehöjningen antas ske med viss fördröjning och att försvarsuppbyggnaden initialt lånefinansieras. Försvarsutgifterna ökar successivt mellan 2027 och 2030 och är därefter ca 0,9 procent högre, medan aktiva budgetförstärkande åtgärder stärker det primära sparandet relativt basscenariot först under perioden 2031–2035. Eftersom finansieringen beloppsmässigt motsvarar utgiftsökningen är den permanenta effekten på det primära sparandet efter 2035 begränsad. En mindre kvarstående skillnad förklaras av förändringar i försörjningsbalansens sammansättning, som ger upphov till små földeffekter på sparandet.

Diagram 22 Skillnad i primärt sparande jämfört med basscenariot, finansieringsalternativ 2

Procent av BNP

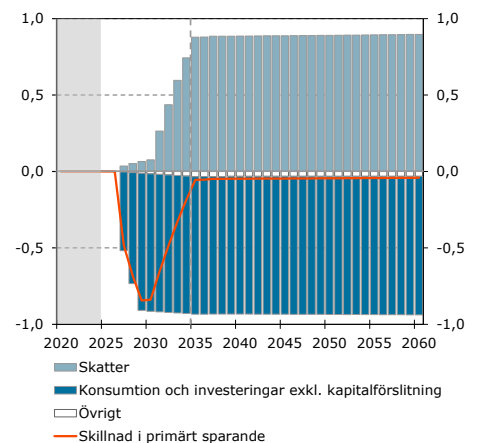

Anm. Kapitalförslitning i offentlig sektor återfinns på både inkomst- och utgiftssidan men påverkar inte sparandet.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 23 Skillnad i primärt sparande jämfört med basscenariot, finansieringsalternativ 3

Procent av BNP

Anm. Kapitalförslitning i offentlig sektor återfinns på både inkomst- och utgiftssidan men påverkar inte sparandet.

Källa: Konjunkturinstitutet.

²⁵ Att de budgetförstärkande åtgärderna sker med skattehöjningar är ett rent beräkningstekniskt antagande. Huruvida en anpassning sker med förändringar på inkomst- eller utgiftssidan är i praktiken en politisk avvägning och effekten för de offentliga finanserna är, i dessa beräkningar, densamma så länge den innebär en överföring från hushållen. I framskrivningen finansierar skatten även andra utgiftsökningar som följer av den demografiska framskrivningen, givet att sparandet hade legat under balansmålet om inga budgetförstärkande åtgärder aktivt införts.

²⁶ Anpassningen av det finansiella sparandet följer samma antaganden som i Konjunkturläget december 2025 rörande att Ukrainaramen och den ökade försvarsuppbyggnaden till början ska lånefinansieras. Utgifterna för dessa åtgärder har bland annat olika tidsprofil, vilket medför att anpassningen av sparandet inte sker linjärt från 2026 till 2035. Detta påverkar hur skattekvoten i scenariot utvecklas i förhållande till basscenariot.

Olika BNP-sammansättning i scenarierna

I scenarierna ökar statens investeringar och konsumtion till följd av uppbyggnaden av försvaret. Den offentliga konsumtionen som helhet stiger därför som andel av BNP jämfört med basscenariot (se diagram 24). Investeringsandelen i ekonomin blir också högre jämfört med basscenariot till följd av de högre statliga investeringarna.²⁷

Den högre offentliga konsumtionen och investeringarna och finansieringen av dessa antas få olika effekter på BNP:s sammansättning (se diagram 24).²⁸ Nettoexporten påverkas negativt i de fall som de högre försvarsutgifterna leder till en permanent ökad offentlig upplåning (finansieringsalternativ 1 och 2). Hushållens konsumtion blir också lägre jämfört med basscenariot i de fall som hushållens disponibla inkomst påverkas av finansieringen av försvarsutgifterna (finansieringsalternativ 2 och 3). Sammantaget påverkar sammansättningseffekterna de offentliga finanserna marginellt och leder till mindre effekter på de offentliga inkomsterna genom skattesystemet.

KONSEKVENSER FÖR DEN OFFENTLIGFINANSIELLA UTVECKLINGEN EFTER 2035

I vilken grad försvarsutgifterna finansieras med budgetförstärkande åtgärder samt huruvida det utrymme som uppstår fram till 2035 tas i anspråk för försvaret eller andra ändamål påverkar utvecklingen av det finansiella sparandet i beräkningarna även på lång sikt (se diagram 25). Den demografiska framskrivningen innebär att det finansiella sparandet utvecklas i liknande banor efter 2035, men skillnader i utgångsläget påverkar utvecklingen, och ränta-på-ränta-effekter som uppstår förstärker skillnaderna.

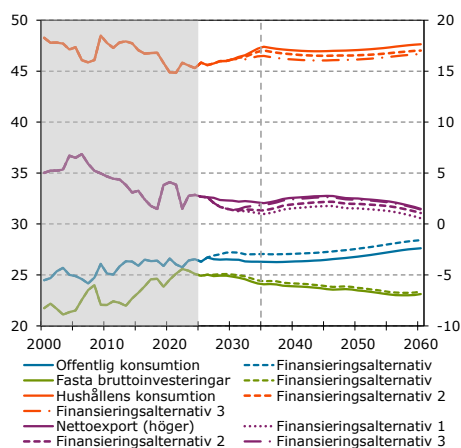
När det utrymme som uppstår tas i anspråk för ökade försvarsutgifter men inga aktivt budgetförstärkande åtgärder görs (finansieringsalternativ 1) försvagas sparandet betydligt på sikt. Underskott leder till skuldökning som ger högre ränteutgifter som bidrar ytterligare till underskotten och så vidare. Underskottet i sparandet leder till att den finansiella nettoställningen och Maastrichtskulden försvagas trendmässigt under perioden (se diagram 26 och diagram 27).

När försvarsutgifterna finansieras dels med aktiva budgetförstärkande åtgärder, dels med det utrymme som uppstår fram till 2035 (finansieringsalternativ 2), så att balansmålet nås 2035, ligger det finansiella sparandet kvar i linje med balansmålet fram till ca 2045. Därefter försämras sparandet och även här ger en ränta-på-ränta-effekt större underskott på längre sikt. Utvecklingen leder till att den finansiella nettoställningen är oförändrad

²⁷ Det antas att statens investeringar i försvaret inte har någon undanträngande effekt på övriga investeringar i ekonomin.

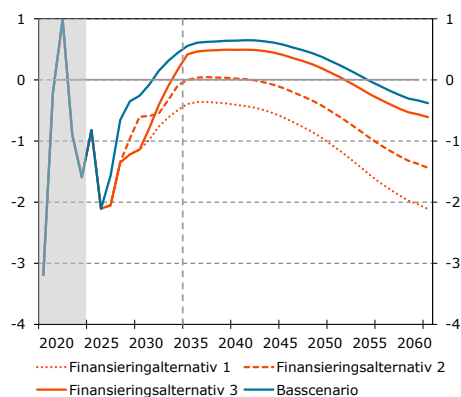
²⁸ Se Braunerhjelm m.fl. (2025) och Konjunkturinstitutet (2025e) för en sammanställning av litteraturen om ekonomiska effekter av ökade försvarsutgifter.

Diagram 24 Försörjningsbalans i basscenario och alternativscenarier
Procent av BNP

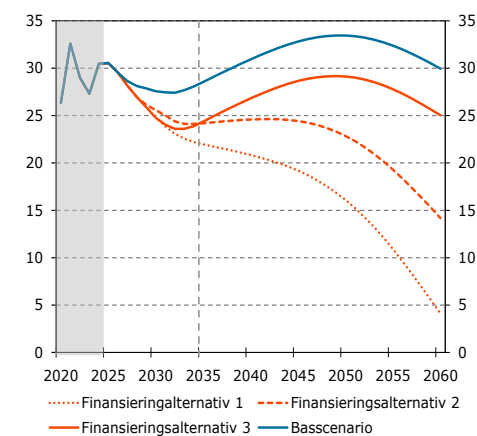
Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 25 Finansiellt sparande
Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 26 Finansiell nettoställning
Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

som andel av BNP fram till mitten av 2040-talet. Därefter försämras nettoställningen, liksom skulden. Ett sparande i balans 2035 leder således på sikt till en försämring av de offentliga finanserna i dessa beräkningar sett över hela perioden.

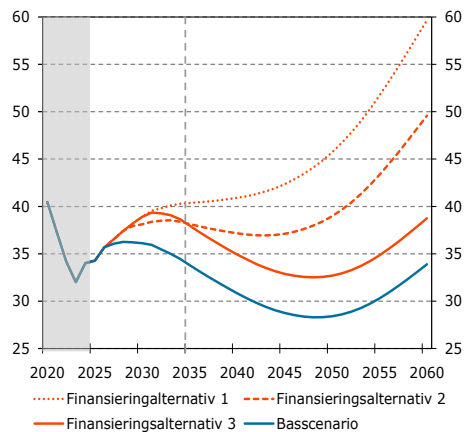
Med aktiva budgetförstärkande åtgärder som motsvarar utgiftsökningen för försvaret krona-för-krona samt att det utrymme som uppstår fram till 2035 inte tas i anspråk för försvar eller andra budgetförsvagande åtgärder (finansieringsalternativ 3) uppstår överskott i sparandet från 2035. Detta resulterar i att skulden minskar, ränteutgifterna blir lägre, och nettoställningen stärks. Först efter 2050 uppstår underskott i det finansiella sparandet. Då försvagas nettoställningen men når samma nivå i slutet av perioden som i utgångsläget. Till skillnad från i finansieringsalternativ 2, där sparandet är i balans i utgångsläget, sker ingen försämring sammantaget över perioden av de offentliga finanserna i framskrivningarna jämfört med utgångsläget.

Eftersom skuld och nettoställning i finansieringsalternativ 2 och 3 är samma i utgångsläget beror skillnader i utvecklingen framåt på att nivån på sparandet 2035 är högre i finansieringsalternativ 3, allt annat lika. Med det något högre sparande än balansmålet, 0,4 procent av BNP, försämras inte finanserna sammantaget över perioden i beräkningarna. Finansieringsalternativ 2 visar samtidigt att när balansmålet nås 2035, oavsett hur det löpande utrymmet som uppstår används, leder framskrivningen till en utveckling där de offentliga finanserna försämras. Detta beror på den demografiskt betingade försvagningen av sparandet som sker efter 2035. Detta ska inte tolkas som att ett balansmål i sig leder till en problematisk offentligfinansiell situation men att den ger en nivå på det finansiella sparandet 2035 som kräver budgetförstärkande åtgärder under åren därefter. Om dessa budgetförstärkande åtgärder görs tidigt under perioden rör det sig om små anpassningar.

Även om banan för sparandet fram till 2035 påverkar genom en högre/lägre skuld eller nettoställning, så har nivån på sparandet i utgångsläget för framskrivningen större betydelse: försämringen av nettoställningen och skulden i finansieringsalternativ 2 relativt 3 är av större storlek än försämringen i finansieringsalternativ 3 relativt basscenariot.

Diagram 27 Maastrichtskuld

Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Finanspolitisk anpassning för att nå balansmålet från 2035 och framåt

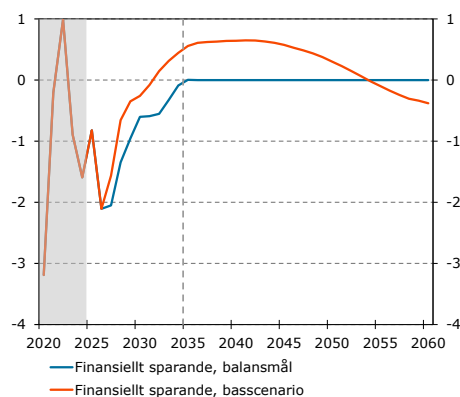
Vid en traditionell hållbarhetsberäkning antas det finansiella sparandet utvecklas utan restriktioner från finanspolitiska ramverk eller andra målvariabler. I detta avsnitt analyseras vilka finanspolitiska anpassningar som i scenarierna skulle krävas för att balansmålet ska upprätthållas efter 2035. Detta görs genom att beräkna det finansieringsbehov som uppkommer. Analysen visar att finansieringsbehovet efter 2035 i stor utsträckning beror på utvecklingen av det finansiella sparandet fram till 2035. I basscenariot är finansieringsbehovet negativt fram till 2050 i förhållande till balansmålet. Det innebär att det finns utrymme för ofinansierade åtgärder givet att balansmålet uppnås varje enskilt år. Om balansmålet nås 2035 och utrymmet från den underliggande förstärkningen av sparandet fram till dess använts är finansieringsbehovet efter 2035 nära noll eller positivt. Det innebär att utrymmet för ofinansierade åtgärder framåt är begränsat om balansmålet ska nås och skatteregler, välfärdstjänster och ersättningsgrader hålls oförändrade.

I hållbarhetsanalysen ovan tilläts den demografiska utvecklingen få genomslag på de offentliga finanserna efter 2035. Det innebär att det finansiella sparandet, den finansiella nettoställningen och Maastrichtskulden varierar fritt över tiden. Om balansmålet i stället upprätthålls efter 2035 kommer sparandet att hållas konstant vid målet (se diagram 28) och demografiskt drivna förändringar i utgifter och inkomster kommer leda till ett finansieringsbehov. Finansieringsbehovet är de anpassningar som måste göras i form av ändrade inkomster och utgifter för att sparandet ska vara i linje med balansmålet ett givet år.²⁹

Utan anpassning till balansmålet efter 2035 leder den demografiska utvecklingen i basscenariot initialt till stigande nettoställning, vilket på sikt övergår i en fallande nettoställning (se diagram 29). I ett scenario där sparandet hålls i linje med balansmålet stabiliseras i stället den finansiella nettoställningen runt 25 procent av BNP, samtidigt som Maastrichtskulden håller sig inom ramen för skuldankarets toleransintervall om 35 +/- 5 procent av BNP fram till 2060 (se diagram 29). Det kan jämföras med basscenariot, där skuldkvoten periodvis är under toleransintervallets nedre gräns.

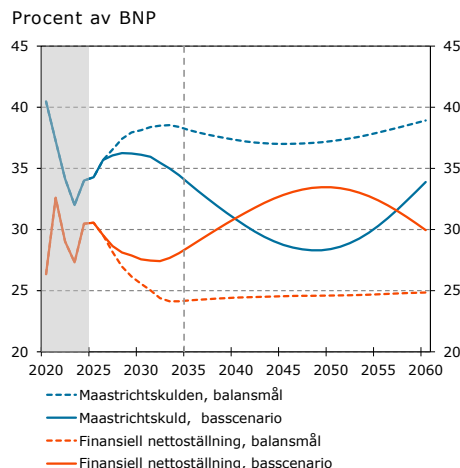
²⁹ Finansieringsbehovet är jämförbart med men inte definitionsmässigt samma som det som skulle benämnas finansieringsgap (*fiscal gap*) som enligt litteraturen är den permanenta anpassning som behövs det första året, se exempelvis Auerbach och Gale (2025). Se även den så kallade S1-indikatorn i EU-rapporteringen för stabilitets- och tillväxtpakten.

Diagram 28 Finansiellt sparande
Procent av BNP

Anm. Före 2035 antas att sparandet med balansmål följer utvecklingen i Konjunkturinstitutet (2025b).
Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 29 Finansiell nettoställning och Maastrichtskuld
Procent av BNP

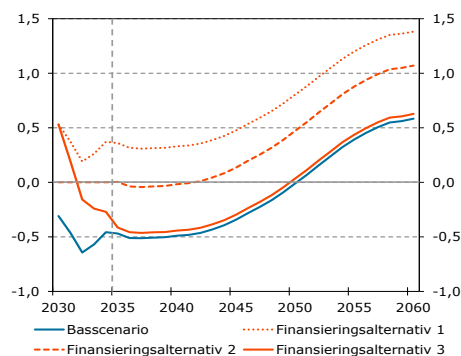
Anm. Se anmärkning till Diagram 28.
Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

I basscenariot är finansieringsbehovet negativt fram till ca 2050 (se diagram 30).³⁰ Det innebär att det fram tills dess finns utrymme att öka utgifterna eller minska inkomsterna samtidigt som sparandet är i linje med balansmålet. Det förklaras av ett relativt starkt finansiellt sparande i utgångsläget 2035 och den gynnsamma demografiska utvecklingen fram till mitten av 2040-talet, med färre barn i skolåldrarna och en relativt hög andel personer i arbetsför ålder. Därefter ökar finansieringsbehovet successivt till följd av den åldrande befolkningen och den minskande andelen sysselsatta. Från ca 2050 ska utgifterna minska eller inkomsterna öka för att balansmålet ska upprätthållas. År 2060 uppgår finansieringsbehovet till ca 0,5 procent av BNP.

För de olika finansieringsalternativen är utvecklingarna likartade den i basscenariot från och med 2035, men nivåerna skiljer sig åt. Skillnaderna i nivå förklaras främst av att det finansiella sparandet, men även den finansiella nettoställningen och skulden, har olika utgångsnivåer 2035, medan den demografiska utvecklingen är densamma i samtliga scenarier. I finansieringsalternativ 3, med aktiva budgetförstärkande åtgärder (krona-för-krona), är nivån på finansieringsbehovet i linje med basscenariot. I finansieringsalternativ 1 och 2, utan eller delvis med aktiva budgetförstärkande åtgärder utöver den underliggande sparandeförstärkningen, är däremot nivån på finansieringsbehovet högre. Det beror på att utgifterna permanent är högre än i basscenariot samtidigt som inkomsterna inte fullt ut anpassats till den högre utgiftsnivån. Finansieringsbehovet är därför positivt under hela perioden i finansieringsalternativ 1 och från 2042 i alternativscenariot 2. Den svagare nettoställningen i dessa alternativscenarier, medför dessutom lägre nettokapitalinkomster, vilket ytterligare förstärker behovet av finansiering över tid.

Diagram 30 Finansieringsbehov

Procent av BNP

Anm. Finansieringsbehovet visar för ett givet år den förstärkning som behövs av det primära sparandet för att nå balansmålet, förutsatt att sparandet fram till tidpunkten inte varit i linje med balansmålet. Effekter från en högre/lägre nettoställning fram till tidpunkten är därmed inkluderade.

Källa: Konjunkturinstitutet.

³⁰ Finansieringsbehovet visar hur det primära sparandet som andel av BNP måste stärkas för att nå balansmålet, givet den demografiska och makroekonomiska utvecklingen. Beräkningen tar inte hänsyn till dynamiska effekter av skatteförändringar, se fördjupningen "Dynamiska effekter av förändrade skatter" i Konjunkturinstitutet (2019) och kapitel 3 i Konjunkturinstitutet (2020) för en diskussion om storleken på sådana effekter.

Känslighetsanalys

Hållbarhetsbedömningen för basscenariot påverkas i hög grad av de antaganden som görs i beräkningarna. Antagandet om befolkningens hälsa och arbetslivets längd har en stor betydelse för analysen. Den offentliga konsumtionen påverkas också mycket av om den standardförbättring i välfärdstjänster som synts historiskt fortsätter framåt eller inte. Antagandet om en gas inom pensionssystemet har i grunden också stor betydelse för bedömningen på lång sikt. Osäkerheten om vilket sparandet i ålderspensionssystemet blir till följd av gasen är dock mindre avgörande. Det senare gäller även de långsiktiga nivåerna på räntor och avkastningar som antas i beräkningarna.

I detta kapitel presenteras en känslighetsanalys för vissa centrala antaganden som används i beräkningarna. Känslighetsanalysen har flera syften.³¹ Vissa antaganden bedöms vara relativt sannolika, men har stor betydelse för resultaten (se tabell 1).³² Då syftar känslighetsanalysen till att illustrera hur mycket antagandet påverkar de offentliga finanserna i framskrivningarna. Andra antaganden är mer osäkra, men har inte nödvändigtvis lika stor påverkan för beräkningarna. Syftet är då snarare att illustrera ett spann för osäkerheten förknippad med antagandet. Antagandena kring hälsa och arbetslivets längd är exempel på det första medan ränteutvecklingen är ett exempel på det andra.

Känslighetsanalysen är inte heltäckande. Det finns många andra antaganden som inte belyses i detta kapitel men som kan ha stor betydelse för framskrivningarna.³³ Scenarierna baseras på basscenariot i kapitlet ”De offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet” men förändringar i antagandena tillåts påverka den makroekonomiska utvecklingen när så är påkallat. Det är då främst skillnader i försörjningsbalansens sammansättning (se diagram 31), som får effekter på de offentliga finanserna bland annat genom skattesystemet. Demografin är densamma som i basscenariot. Sett till den finansiella nettoställningen och Maastrichtskulden är scenarierna generellt sett inte skal- eller summerbara utan ska beaktas var för sig.³⁴

³¹ Se diskussion om syften med känslighetsanalys och stresstest i kapitel 4 i Burnside (2006).

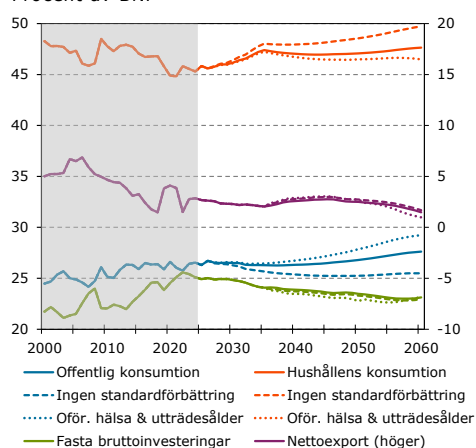
³² Se Calmfors (2020) och Finanspolitiska rådet (2025) för en diskussion av rimligheten i några av dessa antaganden.

³³ För en analys av andra alternativscenarier se exempelvis Konjunkturinstitutet (2016, 2018, 2019, 2022, 2024b) och bilagan ”Tidigare alternativscenarier i hållbarhetsrapporterna”. För en analys av hur olika antaganden och alternativscenarier varierat över tid i rapporterna, se bilaga 4 i Konjunkturinstitutet (2024b).

³⁴ Ett scenario är skalbart om exempelvis en halvering av en effekt resulterar i en halvering av effekterna på skuld eller nettoställning.

Diagram 31 Försörjningsbalans

Procent av BNP

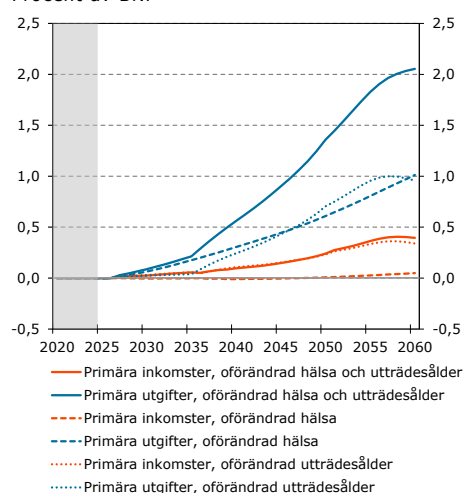

Anm. Fasta bruttoinvesteringar och nettoexport påverkas i marginell utsträckning i förhållande till basscenariot.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 32 Oförändrad hälsa och utträdesålder, avvikelse mot basscenario

Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell 1 Bedömning av sannolikhet och betydelse av antaganden

Antagande	Sannolikhetsgrad	Effekt
Hälsan i befolkning och arbetslivets längd	Sannolik	Större
Konstanta kostnadsandelar och standardförbättring	Sannolik	Större
Gas inom pensionssystemet	Sannolik	Större
Sparande i pensionssystemet med gas	Osäker	Mindre
Räntor och avkastningar på lång sikt	Osäker	Mindre

Källa: Konjunkturinstitutet.

ANTAGANDET OM BEFOLKNINGENS HÄLSA OCH ARBETSLIVETS LÄNGD HAR STOR BETYDELSE

I beräkningarna ovan antas att befolkningens hälsa förbättras och att arbetslivet förlängs i ungefär samma takt som den ökande medellivslängden.³⁵ Antagandet om befolkningens hälsa och arbetslivets längd påverkar sammantaget de primära utgifterna i högre grad än de primära inkomsterna, se diagram 32. I ett alternativscenari där arbetslivet inte förlängs, det vill säga utträdesåldern ökar inte till följd av stigande medellivslängd, påverkas inkomstsidan negativt eftersom skatteinkomsterna från inkomstbeskattning blir lägre till följd av färre arbetade timmar.³⁶ Utgiftssidan påverkas eftersom den offentliga konsumtionen blir högre till följd av ökande utgifter för vård- och omsorg. Som andel av BNP påverkas därtill både primära inkomster och utgifter av att BNP blir lägre till följd av färre arbetade timmar.

Antagandet om befolkningens hälsa och arbetslivets längd kan delas upp i två separata delar; den ena rör vård- och omsorgsbehovet, den andra rör arbetsmarknadsbeteendet.³⁷ För de offentliga finanserna har antagandet om befolkningens hälsa större betydelse jämfört med antagandet om utträdet från arbetslivet. Antagandet om befolkningens hälsa påverkar sparandet till följd av effekten på utgifterna genom den offentliga konsumtionen (se diagram 32). Antagandet om utträdet ifrån arbetslivet påverkar sparandet till följd av effekter på inkomsterna, men även till följd av att utgifterna blir högre som andel av BNP, eftersom BNP blir lägre. Drygt hälften av effekten på det primära sparandet kan härledas till hälsoantagandet (se diagram 33).

Effekten på den finansiella nettoställningen förstärks eftersom det uppstår en ränta-på-ränta-effekt (se diagram 34). Sett till den finansiella nettoställningen blir utvecklingen sämre i förhållande till basscenariot. Om hälsan och utträdesåldern hålls

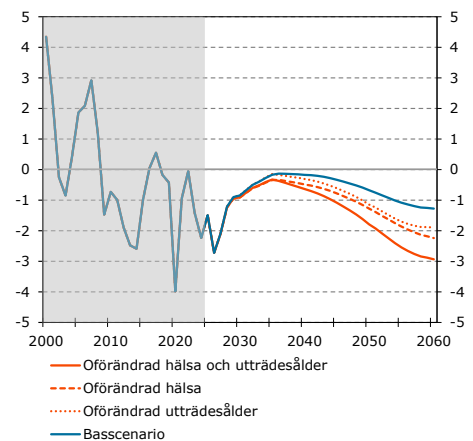
³⁵ Fram till 2050 ökar utträdesåldern från arbetslivet med lika många år som medellivslängden, därefter i en långsammare takt motsvarande $\frac{1}{3}$ av livslängdsökningen. Se Konjunkturinstitutet (2024a, 2025a).

³⁶ En marginell effekt uppstår även till följd av förändringar av skattebaserna.

³⁷ Dessa är sammankopplade då antagandet om ett förlängt arbetsliv antas gå hand i hand med att den högre medellivslängden också innebär fler friska år. Men man kan tänka sig en utveckling där befolkningen blir friskare men inte förändrar sitt arbetsmarknadsbeteende och vice versa. Se diskussion i Konjunkturinstitutet (2015), kapitel 5.

Diagram 33 Primärt sparande

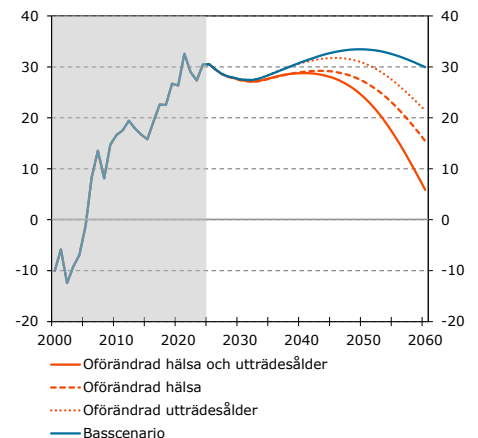
Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 34 Finansiell nettoställning

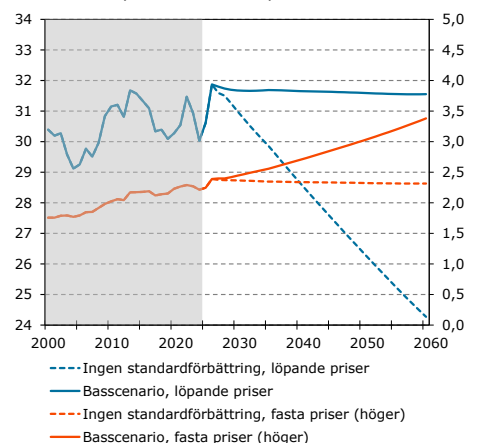
Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 35 Utgifter för insatsförbrukning

Procent respektive kronor per timme

Anm. Utgifter för insatsvaror som andel av total bruttoproduktion i löpande pris respektive volymen insatsvaror i 2024 års prinsnivå i relation till arbetade timmar.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

oförändrad sjunker nettoställningen till ungefär 5 procent av BNP fram till 2060, en försämring med ca 25 procentenheter jämfört med basscenariot med en förbättrad hälsa och stigande utträdesålder. Maastrichtskulden påverkas på motsvarande vis och blir på sikt drygt 25 procentenheter högre.

ANTAGANDE OM KOSTNADSANDELAR OCH FÖRBÄTTRAD STANDARD PÅVERKAR DE OFFENTLIGA UTGIFTERNA

För den offentliga konsumtionen antas implicit att det framöver uppstår en viss årlig standardförbättring i välfärdstjänsterna. I framskrivningarna uppstår den till följd av att utgifterna för insatsvaror i löpande pris antas utgöra en konstant andel av den totala bruttoproduktionen i de offentliga verksamheterna, vilket är i linje med det historiska mönstret (se diagram 35).³⁸ Eftersom priserna på insatsvaror trendmässigt utvecklas långsammare än timlönerna stiger volymen insatsvaror per arbetad timme något över tid, vilket ger upphov till en standardförbättring. Denna standardförbättring kan ses som effekten av kvalitetsförbättringar i insatsvarorna och följer av den allmänna teknikutvecklingen. Sådana kvalitetsförbättringar kan vara svåra att inte ta in i verksamheten, eftersom det blir allt svårare att ersätta en förbrukad insatsvara med en ny med oförändrad standard.

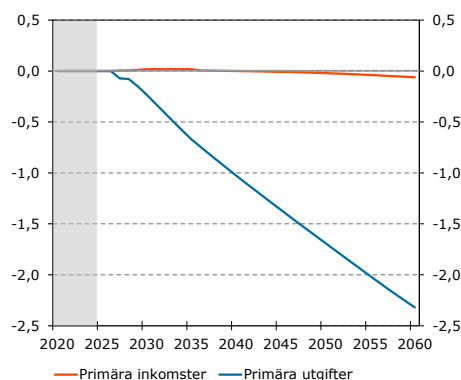
De offentliga utgifterna kan dock skrivas fram under antagandet att kostnadsandelen är konstant i fasta priser (till skillnad från i löpande priser). Då uppstår inte någon trendmässig standardförbättring.³⁹ Mängden insatsvaror i volymtermer ökar då i samma takt som arbetade timmar, i stället för att stiga trendmässigt (se diagram 35). Eftersom teknikutvecklingen gör det svårt att hitta "gamla" produkter blir följden att man i realiteten måste minska de fysiska volymerna för att hålla standarden "oförändrad" i absolut bemärkelse.

Utan standardförbättring blir den offentliga konsumtionen och de primära utgifterna väsentligt lägre på sikt (se diagram 36). De primära inkomsterna påverkas marginellt av antagandet om kostnadsandelarna eftersom hushållens konsumtion blir något högre när den offentliga konsumtionen blir lägre (se diagram 31). Det primära sparandet stärks därför i stort sett ett-till-ett med de lägre utgifterna i scenariot utan standardförbättring (se diagram 37). Detta förbättrar den finansiella nettoställningen som då stiger från mitten av 2030-talet (se diagram 38).

GASEN INOM PENSIONSSYSTEMET

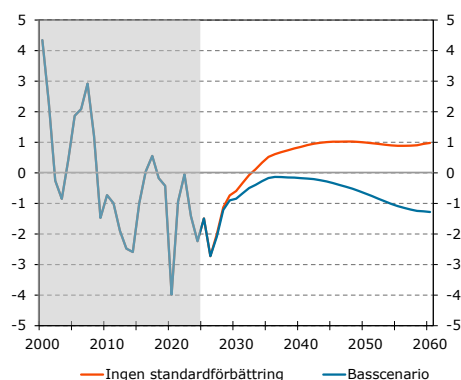
Under 2025 har den så kallade pensionsgruppen i riksdagen kommit överens om att införa en gasmekanism inom pensionsystemet. Gasen föreslås, precis som den redan befintliga

Diagram 36 Ingen standardförbättring, avvikelse mot basscenario
Procent av BNP

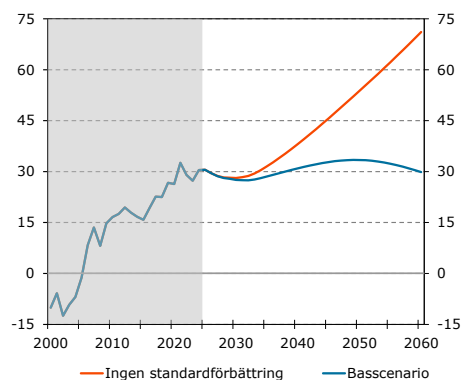
Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 37 Primärt sparande
Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 38 Finansiell nettoställning
Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

³⁸ Den så kallade bruttoproduktionen. Se även beskrivning i Konjunkturinstitutet (2025a).

³⁹ Det motsvarar det antagande som regeringen gör i de långsiktiga hållbarhetsberäkningar som vanligtvis presenteras i vårpropositionerna, se avsnitt 9.2 i Finanspolitiska rådet (2025).

bromsen, baseras på det så kallade balanstalet och aktiveras när balanstalet uppgår till 1,15 (se marginalrutan ”Balanstalet beskriver relationen mellan pensionssystemets tillgångar och skulder” ovan). Konjunkturinstitutet har i de långsiktiga framskrivningarna av de offentliga finanserna tidigare antagit en gas i pensionssystemet, av beräkningstekniska skäl, trots att något sådant beslut inte varit fattat (se kapitlet ”Revidering sedan föregående rapport”). Utan en gas växer det finansiella sparandet och ålderspensionssystemets nettoställning kontinuerligt (se diagram 39 och hbr732 diagram 40).⁴⁰

I basscenariot antas att det finansiella sparandet i ålderspensionssystemet stabiliseras till följd av en gas, initialt på 0,7 procent av BNP fram till 2040, för att därefter stiga till 1,0 procent av BNP på sikt (se diagram 39).⁴¹ I underlagen till förslaget om en gas i pensionssystemet beräknas att det finansiella sparandet i ålderspensionssystemet uppgår till i genomsnitt 0,7 procent av BNP fram till 2050 med en gas vid ett balanstal på 1,15.⁴² I Konjunkturinstitutets beräkningsunderlag till översynen av över-skottsmålet antogs att sparandet i ålderspensionssystemet vid en gas skulle uppgå till 1,0 procent, baserat på att sparandet i sektorn historiskt som mest har uppgått till det.⁴³

Eftersom det är osäkert vilket finansiellt sparande en gas resulterar i redovisas här två scenarier där sparandet i pensionssystemet i genomsnitt är högre respektive lägre än det som antagits i basscenariot. I scenariot med ett högre sparande antas gasen ge ett sparande på 1,0 procent av BNP under hela scenariot (se diagram 39). I scenariot med ett lägre sparande antas att sparandet blir 0,7 procent av BNP och ökar inte på lång sikt som i basscenariot. I scenariot med det högre sparandet blir utbetalningarna för inkomstpension lägre och vice versa i scenariot med det lägre sparandet.⁴⁴

Med det högre sparandet blir den finansiella nettoställningen i ålderspensionssystemet knappt 4 procent av BNP högre i slutet av horisonten (se diagram 40). Med det lägre sparandet blir nettoställningen knappt 3 procent av BNP lägre. Sett till den offentliga sektorn som helhet blir effekten dock mindre. Detta beror på att effekterna på pensionerna också påverkar skatteinkomsterna. Med det högre sparandet blir den finansiella nettoställningen i offentlig sektor knappt 3 procent av BNP högre medan det med det lägre sparandet ger en finansiell nettoställning som är ca 2 procent lägre (se diagram 41).

⁴⁰ Se diskussionen i Konjunkturinstitutet (2025a).

⁴¹ I tidigare rapporter antog Konjunkturinstitutet att gasen stabiliserade den finansiella nettoställningen i ålderspensionssystemet (buffertfonden) på en viss nivå, se kapitlet ”Revidering jämfört med föregående rapport”.

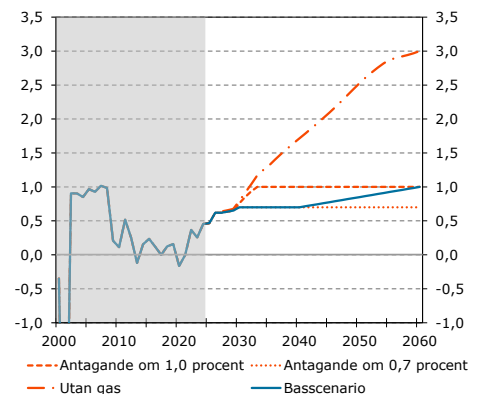
⁴² Se Socialdepartementet (2025).

⁴³ Se Konjunkturinstitutet (2024c).

⁴⁴ Det antas att effekter på hushållens disponibelinkomst av högre eller lägre pensioner inte får några makroekonomiska effekter.

Diagram 39 Finansiellt sparande i ålderspensionssystemet

Procent av BNP

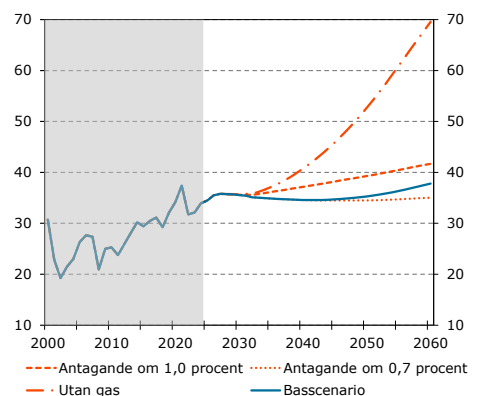

Anm. Det finansiella sparandet 2001 var -4,95 procent av BNP vilket förklaras av en av tre engångsöverföringar som gjordes till staten åren kring millennieskiftet.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 40 Finansiell nettoställning i ålderspensions-systemet

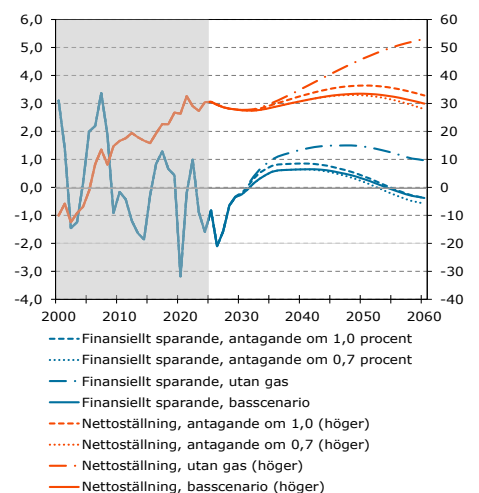
Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 41 Finansiellt sparande och nettoställning i offentlig sektor

Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

ÄNDRADE ANTAGANDEN OM RÄNTOR OCH AVKASTNINGAR

I beräkningarna antas att impliciträntor och implicitavkastningar når långsiktiga jämviktsnivåer på 3,7 procent år 2055.⁴⁵ Det är dock mycket osäkert hur räntor och avkastningar utvecklas på så lång sikt, vilka faktorer som påverkar nivån och hur dessa faktorer utvecklas.⁴⁶ I detta avsnitt redovisas framskrivningar där räntor och avkastningar i stället går mot det historiska genomsnittet för perioden 1996–2024, vilket, med ett undantag, är lägre än 3,7 procent, se tabell 2.

Tabell 2 Räntor och avkastningar

Procent

	Nivå 2025	Genomsnitt 1996–2024	Jämviktsnivå
Implicita skuldräntor			
Staten	1,0	2,6	3,7
Kommunsektorn	1,3	1,9	3,7
Hushåll	2,7	2,6	3,7
Impliciträntor på räntebärande tillgångar			
Staten	2,2	2,7	3,7
Ålderspensionssystemet	2,9	3,5	3,7
Kommunsektorn	2,4	3,8	3,7
Hushåll	2,4	2,5	3,7
Implicitavkastning på icke-räntebärande tillgångar			
Staten	1,1	1,9	3,7
Ålderspensionssystemet	1,4	2,4	3,7
Kommunsektorn	1,8	1,8	3,7
Hushåll ¹	1,3	1,5	1,5

¹ Hushållens implicitavkastning i jämvikt är av beräkningstekniska skäl lägre än övriga sektorer eftersom hushållen till följd av modellantaganden samtidigt får avkastning i form av utdelningar från företagssektorn motsvarande 1,0 procent.

Anm. Ålderspensionssystemet har en begränsad skuldsida och sektorns implicita skuldränta exkluderas därför. Impliciträntor avser FISIM-justerade räntor enligt NR.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

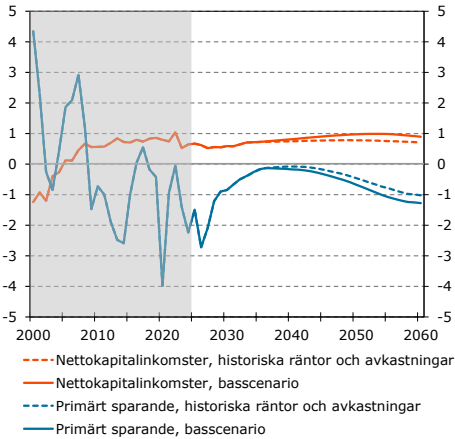
Med de alternativa antagandena blir både kapitalinkomsterna och kapitalutgifterna lägre, se diagram 42. Effekten på kapitalinkomsterna är större vilket också innebär att summan av de två, nettokapitalinkomsterna, initialt blir något lägre (se diagram 43). Det primära sparandet stärks dock på sikt till följd av beskattning av kapitalinkomster, då framför allt kapitalskatten efter

⁴⁵ Jämviktsläget bestäms utifrån antagna löptidspremier och förväntningar om den framtida korta räntan, baserade på den förväntade avkastningen på amerikanska 30-åriga statsobligationer, se Konjunkturinstitutet (2021, 2024a). Det finns svenska statsobligationer med lång löptid men volymerna är så små att skattningar baserade på dem blir osäkra.

⁴⁶ Se Konjunkturinstitutet (2024d) för en diskussion av räntornas nivå på tio års sikt.

Diagram 43 Primärt sparande och nettokapitalinkomster

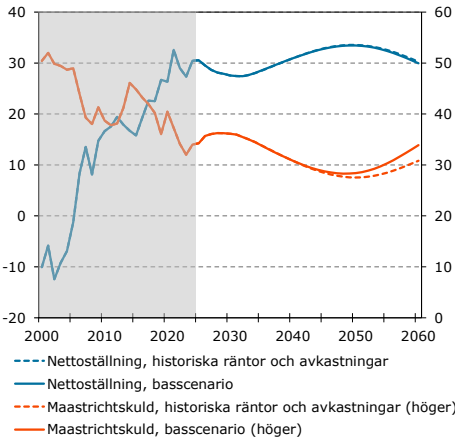
Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 44 Finansiell nettoställning och Maastrichtskuld

Procent av BNP

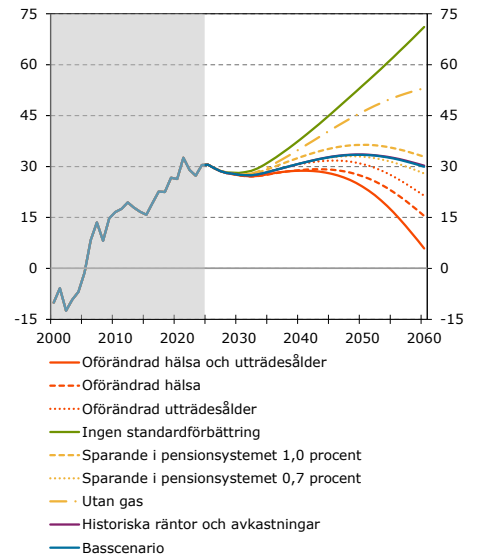

skattereduktioner (det så kallade ränteavdraget) blir högre.⁴⁷ Detta motverkar i stort sett helt de negativa effekterna på kapitalnettot för offentlig sektor och innebär att konsekvenserna på den finansiella nettoställningen är marginella (diagram 44). Däremot uppkommer en effekt på Maastrichtskulden, till följd av att sparandet påverkas olika inom olika delar av den offentliga sektorn.⁴⁸

HUR PÅVERKAS HÅLLBARHETSANALYSEN?

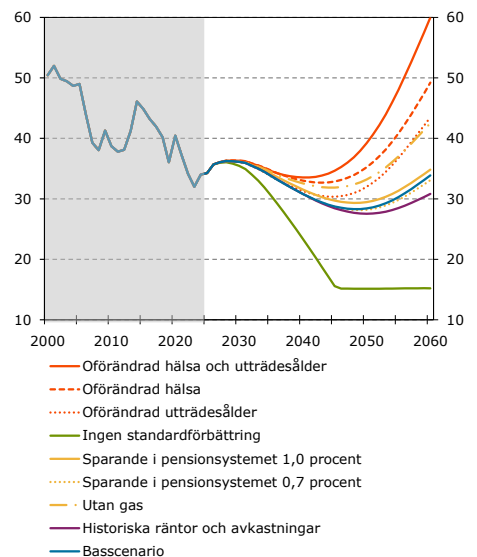
Sammantaget visar känslighetsanalysen på mindre effekter på de offentliga finanserna av de antaganden som i rapporten bedöms som relativt mer osäkra. När det kommer till räntor och avkastningars långsiktiga nivå, eller de offentligfinansiella effekterna av vilken sparandenivå som ges av en gas vid ett balanstal på 1,15 i pensionssystemet, är utvecklingen nära basscenariot som presenterats i kapitlet ”De offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet”.⁴⁹ Desto större effekter syns av de övriga antagandena (se diagram 45 och diagram 46). I scenariot utan standardförbättring påverkas utvecklingen tydligt. Utan standardförbättring stiger nettoställningen trendmässigt och Maastrichtskulden minskar från och med 2030-talet.⁵⁰ I scenarierna med oförändrad hälsa och/eller utträdesålder försämras nettoställning och Maastrichtskulden markant på lång sikt jämfört med basscenariot.

Diagram 45 Finansiell nettoställning
Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 46 Maastrichtskuld
Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

⁴⁷ Förklaringen är att hushållens ränteutgifter blir lägre, vilket ger lägre ränteavdrag som ökar kapitalkatteinkomsterna netto i beräkningarna för staten jämfört med basscenariot.

⁴⁸ I Ålderspensionssystemet stärks sparandet medan det minskar i stat och kommunsektor, vilket leder till en större skuld totalt sett eftersom Ålderspensionssystemet i praktiken endast har tillgångar enligt nationalräkenskaperna.

⁴⁹ I förhållande till beräkningarna i Konjunkturinstitutet (2024c), där konsekvenserna av en gas i pensionssystemet redovisades under antagandet om ett mål för det finansiella sparandet i offentlig sektor, blir de offentligfinansiella effekterna begränsade här.

⁵⁰ Under 2040-talet når Maastrichtskulden 15 procent av BNP men faller inte ytterligare, vilket beror på att statsskulden då blivit obefintlig och inte kan minska mer, och istället byggs statens tillgångar upp. Maastrichtskulden består huvudsakligen från och med då enbart av kommunsektorns konsoliderade bruttoskuld.

Revidering jämfört med föregående rapport

Jämfört med föregående hållbarhetsrapport har bedömningen av det primära finansiella sparandet reviderats ner under större delen av framskrivningsperioden. Revideringen är resultatet av förändrade finanspolitiska förutsättningar, uppdaterad demografi och makroekonomiska antaganden samt metodologiska förändringar, inklusive nya antaganden för pensionssystemets styrning. Detta kapitel redovisar och analyserar hur dessa faktorer var för sig, och sammantaget, påverkar framskrivningarna av de offentliga finanserna.

Det primära finansiella sparandet har jämfört med föregående års rapport reviderats ner med mellan 0,2 och 1,5 procentenheter av BNP under perioden 2026–2060 (se diagram 47). Revideringarna har flera orsaker, bland annat satsningar i budgetpropositionen för 2026, makroekonomiska revideringar samt metodologiska förändringar.

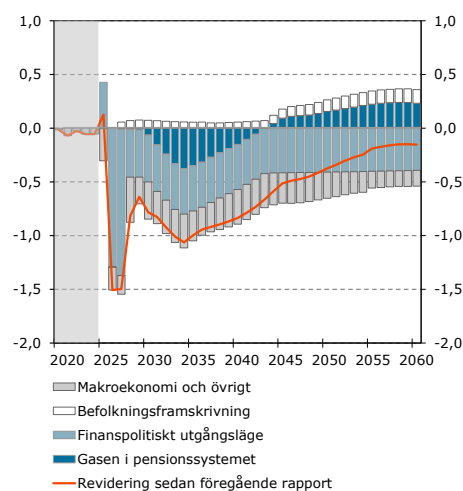
Nedan följer en fördjupad analys av de viktigaste drivkrafterna bakom revideringarna och deras effekter på de offentliga finanserna.⁵¹

DET FINANSPOLITISKA UTGÅNGSLÄGET

Det finanspolitiska utgångsläget för framskrivningen har påverkats av den förda finanspolitiken sedan föregående rapport. Sedan hållbarhetsrapporten 2025 har det dels skett förändringar rörande finanspolitiken 2025 (en temporär förändring av subventionsgraden i ROT), dels har det kommit en budgetproposition för 2026. Budgetpropositionen för 2026 försvagar sparandet med ca 80 miljarder kronor 2026, exklusive uppbyggnaden av försvaret och stöd till Ukraina. De nya åtgärder som därmed tillkommit påverkar utgångsläget för framskrivningarna jämfört med förra årets rapport. Vissa åtgärder på inkomstsidan är temporära (nedsättningen av arbetsgivaravgiften för unga och sänkningen av matmomsen) och detta beaktas i framskrivningen i årets rapport.⁵² När bara de permanenta åtgärderna är kvar medför den förda finanspolitiken en nedrevidering av det primära finansiella sparandet med ca 0,4 procentenheter av BNP från och med 2028 (se ljusblå staplar i diagram 47).

Diagram 47 Revidering av primärt finansiellt sparande

Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

⁵¹ I detta kapitel redovisas framför allt diagram som visar på skillnaden mellan basscenariot i årets rapport och huvudscenariot i föregående rapport. I diagrammen anges enheten för de jämförda serierna. Till exempel anges i diagram 47 enheten som procent av BNP eftersom det primära sparandet i respektive rapport uttrycks som procent av BNP i respektive rapport. Den redovisade skillnaden är dock inte i sig uttryckt i procent av BNP.

⁵² Se fördjupningen "Budgetpropositionen för 2026" i Konjunkturinstitutet (2025a).

Sedan föregående hållbarhetsrapport har den så kallade Ukrainaramen utökats och förlängts.⁵³ Medel har också flyttats från 2026 till 2025.⁵⁴ Ukrainaramen gäller för åren 2024–2027 och är därmed en temporär åtgärd och påverkar därmed inte revideringarna från och med 2028.

DEMOGRAFI OCH ARBETSMARKNAD

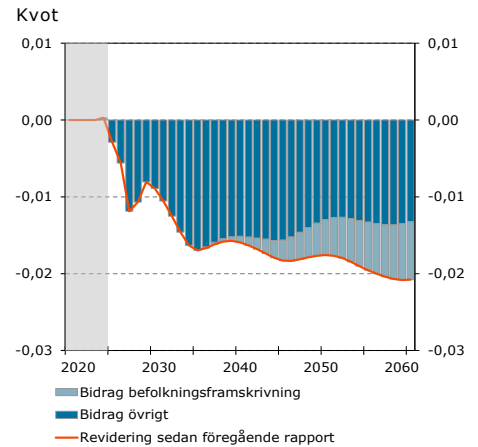
Sedan förra årets hållbarhetsrapport har SCB:s befolkningsframskrivning reviderats.⁵⁵ Revideringen innebär att Sveriges befolkning fortsätter att öka, men i något långsammare takt än tidigare prognoser (se tabell 3 och tabell 4). Fram till 2060 väntas befolkningen växa från ca 10,6 miljoner till knappt 11,6 miljoner. Revideringen är inte stor sett till helheten. Den sammantagna effekten på primärt finansiellt sparande är liten men sammantaget positiv (se vita staplar i diagram 47). Den positiva revideringseffekten syns tydligast i revideringen av den ekonomiska försörjningskvoten. Den blir lägre i årets rapport, vilket medför att den offentligfinansiella utvecklingen därmed blir något mer gynnsam jämfört med i föregående rapport.

I diagram 48 redovisas revideringen av den ekonomiska försörjningskvoten uppdelat i det som följer av den nya befolkningsprognosen (ljusblå staplar) och det som följer av andra makroekonomiska framskrivningsantaganden (mörkblå staplar). Från och med mitten av 2030-talet är den nästan 2 hundradelar lägre än i förra årets hållbarhetsrapport och den landar i årets beräkningar på 0,97 år 2060.

Den ekonomiska försörjningskvoten relaterar gruppen icke sysselsatta till gruppen sysselsatta. I den nya befolkningsprognosen har andelen personer i arbetsför ålder (15–64 år) reviderats ner något fram till 2030-talet men därefter reviderats upp (se tabell 5). Dock har sysselsättningsgraden i befolkningen reviderats upp både på kort och lång sikt, till följd av utfallet för 2024 enligt AKU. Sammantaget har därmed andelen sysselsatta i ekonomin reviderats upp, vilket gör att den ekonomiska försörjningskvoten reviderats ner. Effekten av att en större andel av befolkningen är sysselsatta gör att skatteintäkterna relativt BNP blir högre och det blir ett lägre tryck på transfereringssystemen, vilket stärker det primära sparandet, särskilt på längre sikt.

Revideringen av sysselsättningsgraden påverkar även framskrivningen av antalet sysselsatta i ekonomin som helhet, inte

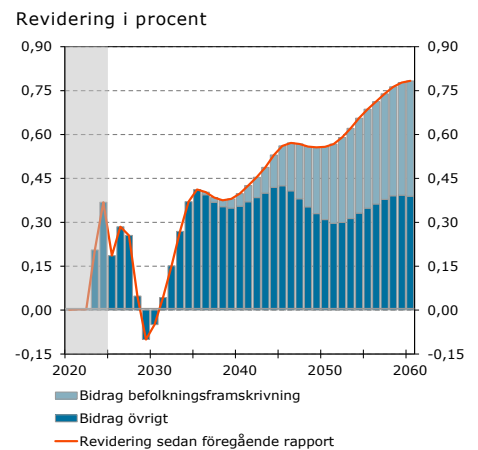
Diagram 48 Revidering av ekonomisk försörjningskvot

Anm. Den ekonomiska försörjningskvoten visar antalet ej sysselsatta i förhållande till antalet sysselsatta.

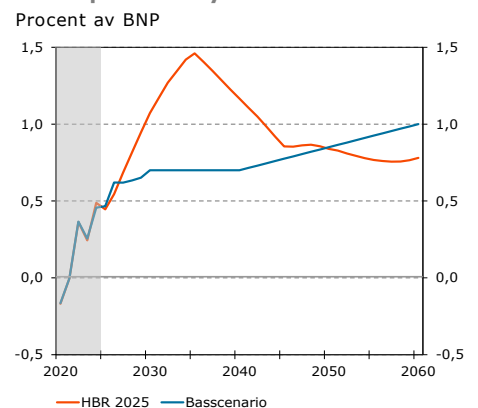
Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 49 Revidering av antal arbetade timmar

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 50 Finansiellt sparande i ålderspensionssystemet

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

⁵³ I den ekonomiska våroptionen för 2025 meddelades att Ukrainaramen för 2026 utökades med 31,5 miljarder kronor samt att den förlängdes till och med 2027 med ytterligare 40 miljarder kronor. Sammantaget uppgår därmed Ukrainaramen till 75+31,5+40=146,5 miljarder kronor.

⁵⁴ Enligt regeringens proposition "Extra ändringsbudget för 2025 – Ytterligare stöd till Ukraina" (Prop. 2025/26:146) flyttas 16,5 miljarder kronor från 2026 till 2025.

⁵⁵ Varje år, med publicering i april, gör SCB en befolkningsprognos för Sverige fördelad på ålder, kön och födelselandsgrupp. Vart tredje år görs en mer omfattande analys av den framtida befolkningsutvecklingen där ett huvudalternativ och alternativa framskrivningar tas fram. För mellanliggande år görs uppföljningar och revideringar. April 2024 publicerade SCB en mer omfattande befolkningsframskrivning. I april 2025 gjordes endast mindre revideringar. Det är befolkningsframskrivningen som publicerades april 2025 som ligger till grund för årets beräkningar.

bara det som kommer av en reviderad befolkningsframskrivning. Denna revideringseffekt återfinns i de mörkblå staplarna i diagram 48. Denna revideringseffekt är större än den som kommer av ny befolkningsframskrivning.

Antalet arbetade timmar påverkas av den nya befolkningsframskrivningen framför allt efter 2040 (se diagram 49). I närtid har antalet arbetade timmar reviderats till följd av att det makroekonomiska scenariot har reviderats i Konjunkturinstitutets medelfristiga prognos.

Andelen personer i icke-arbetsför ålder, det vill säga barn, unga och äldre, har sammantaget reviderats upp något i och med den nya befolkningsframskrivningen (se tabell 5). Detta medför allt annat lika högre kostnader för förskola, skola, sjukvård och äldreomsorg och därmed svagare offentliga finanser relativt BNP. Dessa individer ingår i täljaren i den ekonomiska försörjningskvoten. Effekten av den reviderade sysselsättningsgraden är dock betydligt större och motverkar effekten av revideringen av andelarna mellan de utanför arbetsför ålder och de i arbetsför ålder som kommer av den nya befolkningsframskrivningen.

GAS I PENSIONSSYSTEMET

Sedan föregående rapport har riksdagens pensionsgrupp presenterat ett förslag om införande av en gas i pensionssystemet.⁵⁶ Konjunkturinstitutet har implementerat denna nya mekanism utifrån en bedömning av den nivå på det finansiella sparandet i ålderspensionssystemet som krävs för att balanstalet ska vara nära 1,15. I närtid motsvarar detta antagande ett sparande i ålderspensionssystemet på 0,7 procent av BNP. Efter 2040 bedöms att ett högre sparande i ålderspensionssystemet än åren dessförinnan behövs till följd av den demografiska utvecklingen och sparandet antas gå mot 1,0 procent av BNP (se även kapitlet ”De offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet” och ”Känslighetsanalys”).

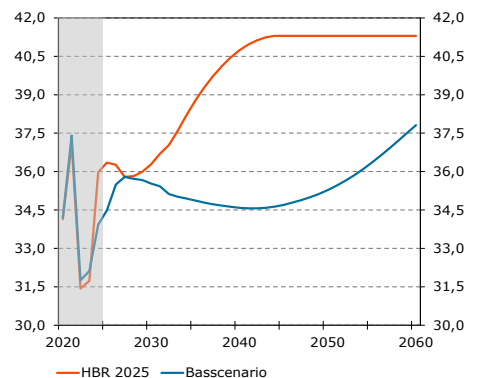
I tidigare hållbarhetsrapporter från Konjunkturinstitutet har en annan metod använts som fokuserade på nivån på nettoställningen i stället för nivån på det finansiella sparandet.⁵⁷ Jämfört med föregående rapport blir det primära finansiella sparandet i ålderspensionssystemet lägre fram till år 2050 men högre därefter (se diagram 50). Nettoställningen blir lägre under hela perioden (se diagram 51).

Eftersom pensionssystemet utgör en betydande del av de offentliga finanserna får förändringar i dess styrmekanismer

⁵⁶ Konjunkturinstitutet har sedan tidigare antagit en gas i långsiktssberäkningar eftersom uppbyggnaden av tillgångarna i ålderspensionssystemet annars gör tolkningen av utvecklingen av offentliga finanser svår då pensionssystemet annars kompenserar för väldigt stora och växande underskott i stat och kommunsektor. Dessa tillgångar kan inte givet nuvarande regelverk användas till något annat inom den offentliga sektorn utan är örönmärkt för framtida pensioner. Se diskussion i Konjunkturinstitutet (2025a).

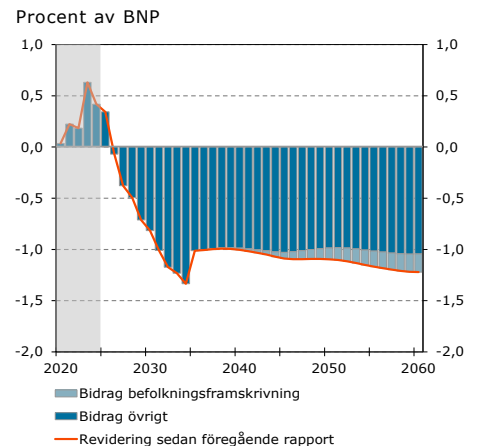
⁵⁷ Dessutom utgick beräkningarna från en gas så som den presenterades i den så kallade UTÖ-utredningen, där balanstalsgränsen föreslogs vara 1,10. Se SOU 2004:105 Utdelning av överskott i inkomstpensionssystemet.

Diagram 51 Nettoställning i ålderspensionssystemet
Procent av BNP

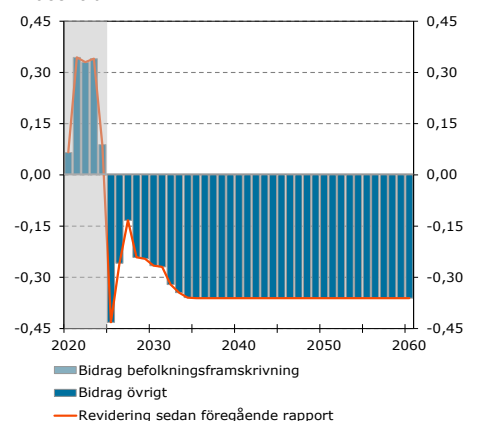
Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 52 Revidering av hushållens konsumtion
Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 53 Revidering av lönesumman
Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

effekter på det finansiella sparandet. Revideringen sedan föregående hållbarhetsrapport visas i de mörkblå staplarna i diagram 47.

MAKROEKONOMISKA VARIABLER OCH SKATTEBASER

Revideringen av BNP och dess sammansättning ger relativt små revideringseffekter på de offentliga finanserna denna gång (se grå staplar i diagram 47). Effekten är ca 0,3 procentenheter av BNP i närtid och avtar.

Jämfört med förra årets rapport har hushållens konsumtion som andel av BNP reviderats ner (se diagram 52 och tabell 6). Detta kommer av försvarsuppbyggnaden, som ökar den offentliga konsumtionen som andel av BNP, vilket delvis antas hålla tillbaka hushållens konsumtion som andel av BNP. Eftersom hushållens konsumtion är en viktig skattebas medför det en nedrevidering att statens inkomster genom att moms och punkt-skatter blir lägre som andel av BNP.

Även en annan viktig skattebas, lönesumman, har reviderats ner som andel av BNP (se diagram 53 och tabell 6). Det medför lägre inkomstskatter och arbetsgivaravgifter som andel av BNP. Nedrevideringen följer av justeringar i antagandet om vinstandens nivå i medelfristen, vilken har setts över sedan föregående rapport.⁵⁸

BNP i löpande priser har i årets rapport reviderats upp jämfört med föregående rapport, framför allt på grund av en högre BNP-deflator i utgångsläget (se diagram 54), men på längre sikt även på grund av högre produktivitet. En upprevidering av BNP i löpande priser medför att kvoter relaterade till BNP, såsom skuld och sparande, blir lägre, även om de nominella nivåerna kan vara oförändrade eller till och med högre.

MAASTRICHTSKULDEN OCH NETTOSTÄLLNINGEN

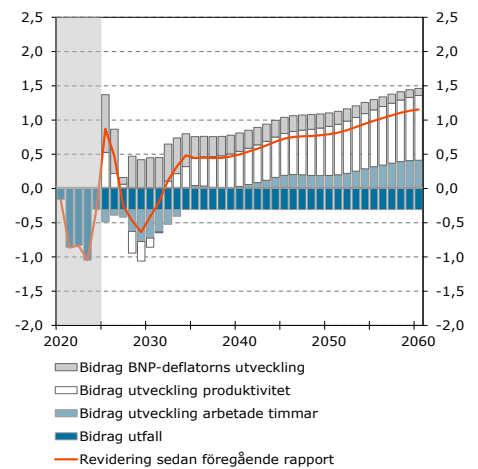
De samlade effekterna av ovanstående faktorer medför att både det primära och det finansiella sparandet har reviderats ner (se diagram 55). Ett lägre finansiellt sparande innebär ett större upplåningsbehov för den offentliga sektorn, vilket i sin tur leder till en högre Maastrichtskuld som andel av BNP och en lägre nettoställning jämfört med föregående rapport (se diagram 56).⁵⁹ Kapitalnettot har av den anledningen försämrats i förhållande till föregående rapport, till följd av den högre skuldsättningen i staten och mindre tillgångar i ålderspensionssystemet (se tabell 7). Därtill har även marknadsräntorna justerats uppåt (se tabell 8) på kort och medellång sikt, vilket ytterligare påverkar den offentliga sektorns räntekostnader och därigenom det finansiella sparandet negativt.

⁵⁸ Driftöverskottet beskattas lägre än lönesumman, vilket innebär att skatteintäkterna blir lägre som andel av BNP.

⁵⁹ Detta innebär att de offentliga finanserna i årets rapport är mer känsliga för ränteförändringar jämför med vad de var i föregående rapport.

Diagram 54 Revidering av BNP i löpande priser

Revidering i procent

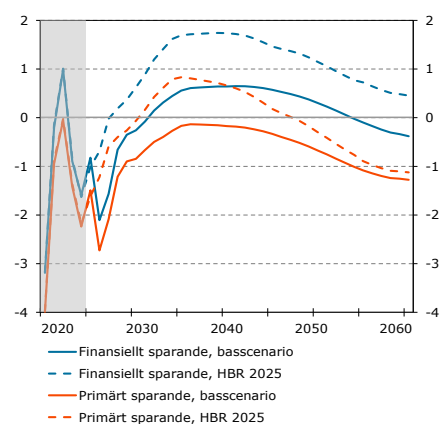

Anm. Röd linje visar skillnaden i BNP i löpande priser jämfört med föregående rapport i procent. Bidragen är approximativt beräknade. "Bidrag utfall" är skillnaden till och med 2024 och hålls därefter konstant. Övriga bidrag är beräknade på basis av utvecklingstalen för respektive variabel efter 2024.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 55 Finansiellt och primärt sparande offentlig sektor

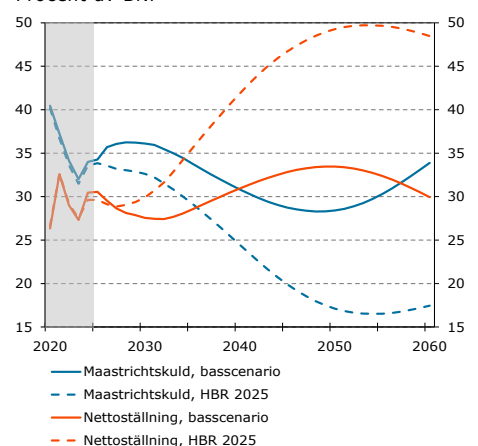
Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 56 Maastrichtskuld och finansiell nettoställning

Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell 3 Makroekonomiska variabler och revidering

Procent om inget annat anges

	2024	2025	2026	2030	2050	2060
Befolkning ¹	10 570	10 600	10 602	10 662	11 303	11 576
Arbetskraftsdeltagande ²	74,8	75,2	75,5	75,7	78,4	77,3
Sysselsättningsgrad ²	68,6	68,5	69,1	70,4	73,4	72,4
Medelarbetstid ³	31,6	31,4	31,5	31,5	31,4	31,3
Timlön ⁴	306,2	316,3	326,5	370,8	748,2	1 065,4
BNP i löpande priser ⁵	6 387	6 580	6 860	8 007	17 286	24 650
BNP i löpande priser per capita ⁶	604	621	647	751	1 529	2 129
Revidering						
Befolkning	0,0	0,0	-0,1	-0,4	-0,3	-0,2
Arbetskraftsdeltagande ⁷	0,0	0,4	0,5	0,3	0,4	0,5
Sysselsättningsgrad ⁷	0,0	0,1	0,2	0,4	0,7	0,7
Medelarbetstid	0,4	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,0
Timlön	-0,6	-0,7	-0,9	-1,4	-1,1	-0,9
BNP i löpande priser	-0,3	0,9	0,5	-0,4	0,8	1,2
BNP i löpande priser per capita	-0,3	0,8	0,6	0,0	1,1	1,4

¹ Tusentals personer, årsgenomsnitt. ² Procentandel av hela befolkningen (ej AKU-befolkningen) i åldersgruppen 15–74 år.³ Timmar per vecka, approximativt. ⁴ Kronor. ⁵ Miljarder kronor. ⁶ Tusentals kronor. ⁷ Procentenheter.

Anm. Revideringen avser nuvarande basscenario minus huvudscenariot i Hållbarhetsrapporten 2025. För arbetskraftsdeltagandet och sysselsättningsgraden visas revideringen i procentenheter. För övriga variabler visas revideringen i procent av nivån i Hållbarhetsrapporten 2025. Ett positivt tal innebär en upprevidering. Exempel: Nivån på befolkningen 2060 är nedreviderad med 0,2 procent. Sysselsättningsgraden är uppreviderad med 0,7 procentenheter 2060. Medelarbetstiden avser kalenderkorrigerade antal arbetade timmar i hela ekonomin enligt nationalräkenskaperna dividerat med sysselsättningen enligt AKU, approximativt omräknat till antalet timmar per vecka (52 veckor på ett år).

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell 4 Makroekonomisk utveckling och revidering

Genomsnittlig procentuell förändring och skillnad i procentenheter

	1994–2024	2025–2029	2030–2049	2050–2060
Befolkning	0,6	0,1	0,3	0,2
Arbetskraft (15–74 år)	0,8	0,4	0,3	0,1
Sysselsättning (15–74 år)	0,9	0,7	0,3	0,1
Arbetade timmar ¹	0,9	0,7	0,3	0,0
Timlön ^{1,2}	3,4	3,2	3,6	3,6
Lönesumma	4,5	3,9	3,9	3,6
KPI	1,8	1,8	2,1	2,0
Produktivitet ¹	1,4	1,3	1,3	1,3
BNP fasta priser ¹	2,3	1,9	1,7	1,3
BNP fasta priser per capita ¹	1,7	1,8	1,4	1,1
BNP i löpande priser	4,5	3,8	3,9	3,6
BNP-deflator	2,1	1,9	2,2	2,3
Hushållens konsumtion i fasta priser per capita ¹	1,6	1,9	1,7	1,5
Revideringar				
Befolkning	0,0	–0,1	0,0	0,0
Arbetskraft (15–74 år)	0,0	0,0	0,0	0,0
Sysselsättning (15–74 år)	0,0	0,0	0,0	0,0
Arbetade timmar ¹	0,0	–0,1	0,0	0,0
Timlön ^{1,2}	0,0	–0,2	0,0	0,0
Lönesumma	0,0	–0,2	0,1	0,0
KPI	0,0	0,1	0,0	0,0
Produktivitet ¹	0,0	–0,1	0,0	0,0
BNP fasta priser ¹	0,0	–0,2	0,1	0,0
BNP fasta priser per capita ¹	0,0	–0,1	0,1	0,0
BNP i löpande priser	0,0	–0,1	0,1	0,0
BNP-deflator	0,0	0,1	0,0	0,0
Hushållens konsumtion per capita	0,0	–0,6	0,0	0,0

¹ Kalenderkorrigerade värden. ² Enligt nationalräkenskaperna.

Anm. Revideringar avser nuvarande genomsnittlig utveckling minus den genomsnittliga utvecklingen i huvudscenariot i Hållbarhetsrapporten 2025. Ett positivt tal innebär en upprevidering. Produktivitet avser BNP fasta priser per arbetad timme.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell 5 Demografi och revidering

Procent av befolkningen respektive procentenheter

	2024	2025	2026	2030	2050	2060
0 till 4 år	5,2	5,0	4,9	4,6	5,2	4,8
5 till 14 år	11,8	11,6	11,5	10,7	10,3	10,3
15 till 69 år	67,5	67,6	67,7	68,0	65,3	64,3
70 till 79 år	9,6	9,5	9,4	9,1	9,9	10,5
80 år och äldre	6,0	6,3	6,6	7,5	9,4	10,1
Revidering						
0 till 4 år	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5 till 14 år	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15 till 69 år	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,1
70 till 79 år	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1
80 år och äldre	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0

Anm. Revideringen avser nuvarande procentandel minus procentandelen i huvudscenariot i Hållbarhetsrapporten 2025. Ett positivt tal innebär en upprevidering.

Källa: SCB.

Tabell 6 Användning, import och löner samt revidering

Procent av slutlig användning/tillförsel eller BNP respektive procentenheter, löpande priser

	2024	2025	2026	2030	2050	2060
Offentlig konsumtion	17,5	17,4	17,8	17,7	17,8	18,5
Hushållens konsumtion	29,9	30,3	30,3	30,8	31,3	31,9
Bruttoinvesteringar	16,7	16,7	16,7	16,7	15,7	15,6
Export	35,9	35,6	35,2	34,9	35,1	34,1
Import	34,0	33,8	33,5	33,4	33,4	33,1
Lönesummans andel av BNP	39,4	39,5	39,7	39,7	39,5	39,5
Revidering						
Offentlig konsumtion	-0,2	-0,2	0,0	-0,2	-0,1	-0,1
Hushållens konsumtion	0,1	0,2	-0,2	-1,1	-1,2	-1,3
Bruttoinvesteringar	0,4	0,6	0,4	0,0	0,2	0,2
Export	-0,3	-0,5	-0,2	1,3	1,1	1,3
Import	0,4	0,1	0,3	1,2	1,0	1,0
Lönesummans andel av BNP	0,1	-0,4	-0,3	-0,3	-0,4	-0,4

Anm. Samtliga variabler utom lönesumman avser en procentandel av slutlig användning/total tillförsel, vilket är detsamma som BNP plus import. Revideringen är nuvarande procentandel minus procentandelen i huvudscenariot i Hållbarhetsrapporten 2025. Ett positivt tal innebär en upprevidering.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell 7 Offentligfinansiella variabler och revidering

Procent av BNP respektive procentenheter

	2024	2025	2026	2030	2050	2060
Primära inkomster	46,2	46,0	45,5	46,6	46,8	47,1
Primära utgifter	48,4	47,5	48,3	47,4	47,5	48,4
Konsumtion	26,5	26,3	26,7	26,5	26,8	27,6
Investeringar	5,7	5,5	5,7	5,9	5,7	5,8
Transfereringar	16,2	15,7	15,9	15,0	15,0	14,9
Primärt sparande	-2,2	-1,5	-2,7	-0,8	-0,7	-1,3
Kapitainkomster, netto	0,6	0,7	0,6	0,6	1,0	0,9
Finansiellt sparande	-1,6	-0,8	-2,1	-0,3	0,3	-0,4
Nettoställning	30,5	30,6	29,5	27,6	33,5	29,9
Maastrichtskuld	34,0	34,3	35,7	36,1	28,4	33,9
Revidering						
Primära inkomster	0,1	-0,2	-0,8	0,0	-0,2	-0,2
Primära utgifter	0,2	-0,4	0,8	0,8	0,2	-0,1
Konsumtion	-0,1	-0,3	0,1	0,1	0,3	0,2
Investeringar	0,3	0,0	0,3	0,6	0,4	0,4
Transfereringar	-0,1	-0,1	0,3	0,0	-0,5	-0,7
Primärt sparande	-0,1	0,1	-1,5	-0,8	-0,4	-0,2
Kapitainkomster, netto	0,1	0,1	0,1	-0,1	-0,5	-0,7
Finansiellt sparande	0,0	0,2	-1,4	-0,9	-0,8	-0,8
Nettoställning	0,8	0,9	0,4	-2,3	-15,8	-18,5
Maastrichtskuld	0,4	0,4	2,1	3,5	11,3	16,4

Anm. Revideringen avser aktuell procentandel minus procentandelen i huvudscenariot i Hållbarhetsrapporten 2025. Ett positivt tal innebär en upprevidering. Investeringarna avser fasta bruttoinvesteringar, lagerinvesteringar och köp av fasta tillgångar från andra sektorer i ekonomin.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell 8 Ränteantaganden och revidering jämfört med föregående rapport

Procentenheter

	2024	2025	2026	2030	2050	2060
10-årig statsobligation	2,20	2,47	2,88	3,14	4,00	4,30
5-årig statsobligation	2,12	2,16	2,61	2,97	3,73	4,00
Statskuldväxel 3 månader	3,47	2,12	1,85	2,80	3,41	3,70
Revidering						
10-årig statsobligation	0,01	0,38	0,56	0,13	-0,01	0,00
5-årig statsobligation	0,01	0,24	0,41	0,13	-0,01	0,00
Statskuldväxel 3 månader	-0,01	0,39	0,30	0,25	-0,01	0,00

Anm. Revideringen avser aktuell ränta minus räntan i huvudscenariot i Hållbarhetsrapporten 2025. Ett positivt tal innebär en upprevidering.

Källor: Riksbanken, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Referenser

- Auerbach, Alan J. & Gale, William (2025), "Then and now: A look back and ahead at the federal budget", NBER Working Paper 34 455, Washington DC.
- Braunerhjelm, Pontus, Andersson, Fredrik W & Deiaco, Enrico (2025), "Samhällsekonomiska effekter av avancerad försvarsindustri – en forskningsöversikt", Entreprenörskapsforum, Örebro universitet, Örebro.
- Burnside, Craig (2006), *Fiscal sustainability in theory and practice: A handbook*, Världsbanken, Washington, DC.
- Calmfors, Lars (2020), *Fiscal frameworks and fiscal sustainability in the Nordics*, Nordiska ministerrådet, Köpenhamn.
- De Økonomiske Råd (2025), "Dansk Økonomi, efterår 2025", rapport från Formandskabet, Horsens.
- ESO (1995), "Generationsräkenskaper", Rapport till Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi, Ds 1995:70.
- EU-kommissionen (2025), "Debt Sustainability Monitor 2024", Institutional Paper 306, Bryssel.
- Finanspolitiska rådet (2025), "Svensk finanspolitik 2025", rapport, Stockholm.
- IMF (2025), "Fiscal Monitor: Spending Smarter: How Efficient and Well-Allocated Public Spending Can Boost Economic Growth", Washington, DC.
- Konjunkturinstitutet (2015), "Den långsiktiga hållbarheten i de offentliga finanserna", Specialstudie nr 43.
- Konjunkturinstitutet (2016), "Hållbarhetsrapport 2016 för de offentliga finanserna", Specialstudie nr 47.
- Konjunkturinstitutet (2018), "Hållbarhetsrapport 2018 för de offentliga finanserna", Specialstudie nr 61, dnr 2018-004.
- Konjunkturinstitutet (2019), "Hållbarhetsrapport 2019 för de offentliga finanserna", Specialstudie nr 66, dnr 2019-039.
- Konjunkturinstitutet (2020), "Hållbarhetsrapport 2020 för de offentliga finanserna", Specialstudie nr 71, dnr 2020-082.
- Konjunkturinstitutet (2021), "Hållbarhetsrapport 2021 för de offentliga finanserna", Specialstudie nr 75, dnr 2021-049.
- Konjunkturinstitutet (2022), "Hållbarhetsrapport 2022 för de offentliga finanserna", Specialstudie nr 83, dnr 2022-070.
- Konjunkturinstitutet (2023), "Utrikes föddas uppåtgående sysselsättning: Hur mycket förklaras av demografi?", Specialstudie nr 94, dnr 2023-534.
- Konjunkturinstitutet (2024a), "Långsiktigt scenario för svensk ekonomi till 2055", Specialstudie nr 108, dnr 2024-154.

- Konjunkturinstitutet (2024b), "Hållbarhetsrapport 2024 för de offentliga finanserna", Specialstudie 101, dnr 2024-090.
- Konjunkturinstitutet (2024c), "Redovisning av uppdrag enligt överenskommelse mellan Konjunkturinstitutet och kommittén för översyn av målet för det finansiella sparandet", Övriga publikationer, dnr 2024-262.
- Konjunkturinstitutet (2024d), "Realräntor på tio års sikt", KI-kommentar september 2024, dnr 2025-342.
- Konjunkturinstitutet (2025a), "Konjunkturinstitutets hållbarhetsberäkningar – en metodbeskrivning", Övriga publikationer, dnr 2025-083.
- Konjunkturinstitutet (2025b), "Konjunkturläget december 2025", Konjunkturläget, dnr 2025-500.
- Konjunkturinstitutet (2025c), "Hållbarhetsrapport 2025 för de offentliga finanserna", Specialstudie nr 113, dnr 2025-079.
- Konjunkturinstitutet (2025d), "Konjunkturläget juni 2025", Konjunkturläget, dnr 2025-261.
- Konjunkturinstitutet (2025e), "Ekonomiska effekter av ökade försvarsutgifter", KI-kommentar september 2025, dnr 2025-366.
- Norges finansdepartement (2024), "Perspektivmeldingen 2024", Melding til Stortinget, Meld. St. 31 (2023–2024), Oslo.
- Regeringen (2025), "Blocköverskridande överenskommelse nådd om historisk upprustning", pressmeddelande från Finans- och Försvarsdepartementet, 19 juni 2025.
- Prop. 2025/26:146, Extra ändringsbudget för 2025 – Ytterligare stöd till Ukraina.
- SCB (2025), "Sveriges framtida befolkning 2025–2070", Demografiska rapporter 2025:2.
- Socialdepartementet (2025), "Utdelningsbart överskott i inkomstpensionssystemet", Ds 2025:24.
- SOU 2004:105, Utdelning av överskott i inkomstpensionssystemet.

Bilaga: Alternativscenarier och fördjupningar i tidigare rapporter

Tabell 9 Rapporter med alternativscenarier och fördjupningar

	Scenario
Hållbarhetsrapport 2016 ^{1,2}	Ökad flyktinginvandring
Hållbarhetsrapport 2017 ^{1,2}	Lägre räntor
Hållbarhetsrapport 2018 ^{1,2}	Högre/lägre jämviktsarbetslöshet
Hållbarhetsrapport 2019 ^{1,2}	Ökad riskpremie för offentlig upplåning, internationell jämförelse, dynamiska effekter av förändrade skatter, jämförelse med tidigare beräkningar
Hållbarhetsrapport 2020 ^{1,2}	Högre löner i välfärdssektorn, analys med hjälp av MIMER av högre skatter eller lägre transfereringar
Hållbarhetsrapport 2021 ^{1,2}	Tidigare års ränte- och avkastningsantaganden
Hållbarhetsrapport 2022 ^{1,2}	Högre relativlöner i kommunsektorn
Se underlag till Långtidsutredningen 2023	
Hållbarhetsrapport 2024 ^{1,2}	Låga räntor, annan sammansättning av skattebaser, svagt resursutnyttjande, jämförelse med tidigare års hållbarhetsberäkningar
Hållbarhetsrapport 2025 ²	Den föregående befolkningsprognosen, konstant åldersstruktur, dekomponerad jämförelse med förgående hållbarhetsrapport
Specialstudie: Konsekvenser av att införa ett balansmål för finansiellt sparande i offentlig sektor 2015	Sparandemål, standardförbättring, olika BNP-sammansättning vid lågkonjunktur
Specialstudie: Rapportering till Kommittén om översyn av målet för det finansiella sparandet 2016	Scenarier för olika sparandemål, avkastningsantaganden
Underlagsrapport till Finanspolitiska rådet 2020	Högre arbetslöshet, högre löner i välfärdssektorn, lägre produktivitet och högre löner
Underlagsrapport till Finanspolitiska rådet 2022	Lägre arbetsutbud
Underlagsrapport till Långtidsutredningen 2023	Olika räntelägen och sparandemål
Underlagsrapport till kommittén för översyn av målet för sparandet i offentlig sektor 2024	Scenarier för olika sparandemål, gasen i pensionssystemet

¹ I rapporten ingick även vissa standardscenarier: Ingen standardhöjning, oförändrad hälsa och utträdesålder, överskottsmål respektive balansmål nås varje år. ² I rapporten ingick även scenario om ingen gas i ålderspensionssystemet.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Bilaga: Utveckling på lång sikt och i offentlig sektors delsektorer

Tabell 10 Statens finanser i basscenariot

Procent av BNP

	2025	2030	2035	2040	2050	2060	2070	2080	2090	2100
Primära inkomster	23,7	24,1	24,2	24,1	24,1	24,2	24,2	24,4	24,5	24,4
Primära utgifter	24,8	24,6	23,9	23,8	24,4	25,2	25,3	26,0	26,1	25,7
Varav statsbidrag	4,5	4,0	3,7	3,6	4,0	4,7	4,6	5,1	5,2	4,8
Primärt finansiellt sparande	-1,0	-0,5	0,3	0,3	-0,3	-1,0	-1,0	-1,7	-1,6	-1,3
Kapitalinkomster, netto	0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,1	-0,1	-0,4	-0,8	-1,5	-2,0
Finansiellt sparande	-0,9	-0,7	0,2	0,2	-0,2	-1,1	-1,4	-2,5	-3,1	-3,3
Finansiell nettoställning	1,8	-2,2	-0,3	2,7	5,1	-0,4	-8,8	-21,6	-38,8	-52,3
Maastrichtskuld	20,7	22,7	20,2	17,0	14,0	18,8	26,2	38,0	54,2	66,6

Källa: Konjunkturinstitutet.

Tabell 11 Kommunsektorns finanser i basscenariot

Procent av BNP

	2025	2030	2035	2040	2050	2060	2070	2080	2090	2100
Primära inkomster	22,9	22,6	22,3	22,3	22,9	23,7	23,6	24,3	24,4	24,0
Primära utgifter	4,5	4,0	3,7	3,6	4,0	4,7	4,6	5,1	5,2	4,8
varav statsbidrag	23,1	22,7	22,4	22,4	22,8	23,5	23,4	24,1	24,2	23,8
Primärt finansiellt sparande	-0,3	-0,2	-0,1	-0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Kapitalinkomster, netto	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,4	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Finansiellt sparande	-0,4	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Finansiell nettoställning	-5,8	-5,7	-6,1	-6,4	-6,9	-7,4	-7,7	-7,9	-8,1	-8,1
Maastrichtskuld	13,9	13,6	13,7	14,0	14,5	15,2	15,3	15,8	15,9	15,7

Källa: Konjunkturinstitutet.

Tabell 12 Ålderspensionssystemets finanser i basscenariot

Procent av BNP

	2025	2030	2035	2040	2050	2060	2070	2080	2090	2100
Primära inkomster	5,7	5,8	5,7	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8
Primära utgifter	5,9	5,9	6,1	6,1	6,2	6,2	6,3	6,4	6,5	6,5
Primärt finansiellt sparande	-0,2	-0,1	-0,3	-0,4	-0,4	-0,5	-0,5	-0,6	-0,7	-0,7
Kapitalinkomster, netto	0,7	0,8	1,0	1,1	1,3	1,5	1,5	1,6	1,7	1,7
Finansiellt sparande	0,5	0,7	0,7	0,7	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Finansiell nettoställning	34,5	35,5	34,9	34,6	35,3	37,8	40,0	42,1	43,7	44,3
Maastrichtskuld	-0,3	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0

Källa: Konjunkturinstitutet.

Tabell 13 Offentliga finanser i basscenariot

Procent av BNP

	2025	2030	2035	2040	2050	2060	2070	2080	2090	2100
Primära inkomster	46,0	46,6	46,8	46,7	46,8	47,1	47,2	47,4	47,6	47,4
Skatter och avgifter	41,0	41,7	41,8	41,8	41,9	42,1	42,2	42,3	42,5	42,3
Primära utgifter	47,5	47,4	46,9	46,9	47,5	48,4	48,6	49,5	49,7	49,2
Konsumtion	26,3	26,5	26,3	26,3	26,8	27,6	27,6	28,3	28,5	28,1
Inkomstpensioner	5,8	5,8	5,9	6,0	6,1	6,1	6,2	6,3	6,3	6,3
Sociala transferingar (exkl. pensioner)	6,1	5,5	5,3	5,2	5,3	5,2	5,3	5,3	5,3	5,3
Investeringar	5,5	5,9	5,7	5,7	5,8	5,9	5,9	6,0	6,0	5,9
Primärt finansiellt sparande	-1,5	-0,8	-0,2	-0,2	-0,7	-1,3	-1,4	-2,1	-2,1	-1,8
Kapitalinkomster, netto	0,7	0,6	0,7	0,8	1,0	0,9	0,7	0,3	-0,3	-0,8
Finansiellt sparande	-0,8	-0,3	0,6	0,6	0,3	-0,4	-0,7	-1,8	-2,4	-2,6
Finansiell nettoställning	30,6	27,6	28,5	30,9	33,5	29,9	23,5	12,5	-3,2	-16,0
Maastrichtskuld	34,3	36,1	33,8	30,8	28,4	33,9	41,4	53,7	70,1	82,3

Källa: Konjunkturinstitutet.

Tabell 14 S2-indikatorn och dess delar

	S2	Ränta på initial nettoskuld	Effekt av primära underskott till 2100	Effekt av primära underskott efter 2100
Basscenario	1,83	-0,01	0,03	1,81
Finansieringsalternativ 1	2,55	-0,01	0,04	2,52
Finansieringsalternativ 2	2,31	-0,01	0,04	2,28
Finansieringsalternativ 3	1,86	-0,01	0,03	1,83
Föregående rapport	1,71	-0,01	0,02	1,70

Anm. S2-indikatorn i den andra kolumnen är summan av kolumnerna tre till fem. S2-indikatorn anger vilken permanent justering av det primära sparandet som i dag behövs för att den finansiella nettoställningen ska stabiliseras vid någon tidpunkt i framtiden. En S2-indikator på exempelvis 1,0 innebär att det primära finansiella sparandet permanent behöver förstärkas med 1,0 procent av BNP.

Källa: Konjunkturinstitutet.